

ric

Državni izpitni center

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
Predmetna komisija za slovenščino
Predmetna komisija za matematiko
Predmetna komisija za angleščino
Predmetna komisija za nemščino
Predmetna komisija za biologijo
Predmetna komisija za športno vzgojo
Predmetna komisija za državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko
Državni izpitni center

Osnovnim šolam

Datum: 3. 6. 2009

Številka: 6032-1/2009-NPZ 3

ZADEVA: OPISI DOSEŽKOV UČENCEV 9. RAZREDA NA NACIONALNEM PREVERJANJU ZNANJA

Spoštovani,

pomemben cilj nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2008/2009 je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci že prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse nacionalnega preverjanja znanja.

V tem dopisu Vam posredujemo nadaljnje informacije o dosežkih učencev na letošnjem nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine, matematike, angleščine, nemščine, biologije, športne vzgoje in državljanske in domovinske vzgoje ter etike. Nadaljnje informacije o dosežkih Vam v obliki strokovnega analitičnega prispevka pošiljamo tudi kot pomoč pri pripravi poročila Vaše šole o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja in analizi dosežkov, kar je tudi sestavni del letnega poročila o realizaciji letnega delovnega načrta šole.

Pošiljamo Vam grafične predstavitve dosežkov vseh učencev na rednem roku ob koncu tretjega obdobja skupaj s kratkim opisom grafikonov in na grafikonih izbranih (tj. obarvanih) območij. Člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra smo pripravili kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kakor so PISA, TIMSS in PIRLS. Prepričani smo, da bodo kvalitativni opisi izbranih območij omogočili vpogled v znanja in zmožnosti, ki so jih učenci pokazali z dosežki v izbranih območjih na lestvici.

Grafične predstavitve dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja na rednem roku ob koncu tretjega obdobja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na naslednjih straneh so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev pri slovenščini, matematiki, angleščini, nemščini, biologiji, športni vzgoji in državljski in domovinski vzgoji ter etiki. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je označen povprečni dosežek vseh učencev.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine* dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama* dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine* dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini* dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno. Uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče). Učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kakor tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in iz rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kakor tudi tiste, ki so uvrščene v ostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (tj. zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (tj. manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno na prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (tj. več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno na spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (tj. manj kot 65-odstotno) znanje, uvrščeno na zgornje območje.

Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oz. vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja so enaki za vse šole in jih posredujemo vsem v enakem besedilu. Vaši šoli posebej pa posredujemo tudi več predstavitev dosežkov učencev Vaše šole v primerjavi z državnim povprečjem.

V prvem sklopu so grafične predstavitve dosežkov vseh učencev v državi z dodatno označenim povprečnim dosežkom učencev Vaše šole. Oznaka je v obliki odebeljene navpične črtice v spodnjem delu grafikona. V drugem sklopu Vam posredujemo grafične predstavitve dosežkov le za učence Vaše šole, kjer so dosežki, ki se razvrščajo v posamezna izbrana območja državne porazdelitve, označeni z ustreznimi barvami. V tretjem sklopu Vam posredujemo osnovne statistične podatke o dosežkih na NPZ na državni ravni in na ravni Vaše šole, v četrtem sklopu pa povprečne dosežke po nalogah v preizkusih za posamezni predmet na državni ravni in na ravni Vaše šole.

Prosim Vas, da pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) upoštevate, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na nacionalnem preverjanju znanja. Prav tako morate vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih znanja iz posameznega predmeta nacionalnega preverjanja znanja. Pri uporabi opisov znanja in zmožnosti po območjih morate upoštevati tudi, da opisi temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

Upamo, da bodo te informacije o dosežkih vseh učencev in o dosežkih učencev Vaše šole pomagale Vam, Vašim učencem in njihovim staršem pri ugotavljanju močnih in šibkih področij ter pri pripravi na novo šolsko leto.

Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja na šoli najdete na spletnih straneh:

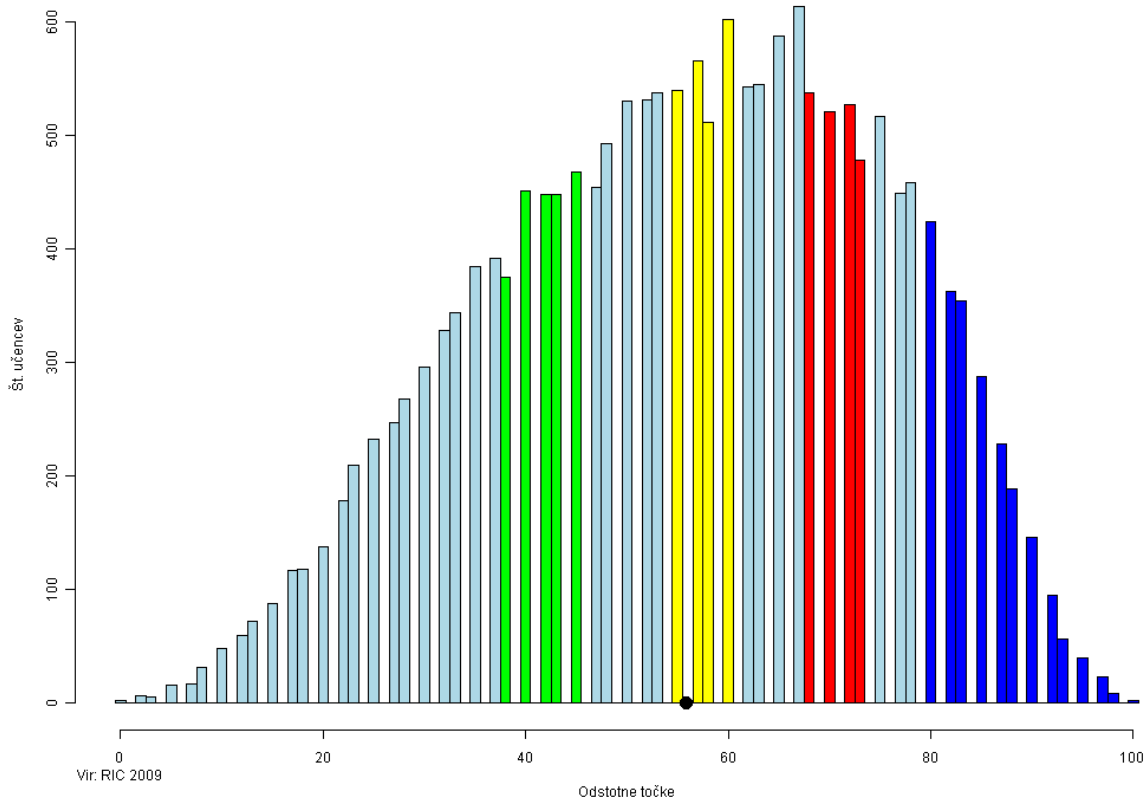
- eRic (<http://eric.ric.si>) pod naslovom Ostala gradiva/Analiza dosežkov NPZ 9. razred 2009/Smernice za analizo dosežkov NPZ na šoli.
- eRic (<http://eric.ric.si>) pod naslovom Ostala gradiva/Analiza dosežkov NPZ 6. razred 2009/Smernice za analizo dosežkov NPZ na šoli.
- eRic za učitelje pod naslovom Analiza dosežkov/Smernice za analizo dosežkov NPZ na šoli.

---

* V statističnih podatkih so vključeni le učenci rednih osnovnih šol.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI SLOVENŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu SLOVENŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2009, N = 18538)

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine ob koncu 3. obdobja določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili 7 od skupaj 28 nalog v preizkusu znanja (tvorbni nalogi in nekatere druge naloge imajo po 2 enoti/več enot, v zelenem območju je skupaj torej 8 od 35 točkovanih enot) s skupaj 11 točkami od 60 možnih. V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem **umetnostnem besedilu – pesmi *Obisk Janeza Menarta***) je to:

- naloga, ki preverja prepoznavanje zvrsti književnega besedila (pesništvo; 1. naloga, 1t, Z /= znanje/poznavanje/).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem **neumetnostnem besedilu – pripovedi o ustoličevanju karantanskih knezov** z naslovom *Ko se je enakopravnost pisala z veliko začetnico*, prirejenem po reviji Gea, julij 2007) pa so to naslednje naloge:

- nekatere od nalog (3 od 8), ki preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja neznanega neumetnostnega besedila, njegovega razumevanja in znajdenja v njem – zmožnost prepoznavanja okoliščin (1. naloga – kje bi izhodiščno besedilo še lahko bilo objavljeno, 1t, R /= razumevanje/), zmožnost prepoznavanja sporočevalčevega namena (2. naloga – s katerim namenom je avtorica napisano izhodiščno besedilo, 1t, R) in zmožnost spraševanja po podatkih v besedilu (13. naloga – dopolni vprašanja, s katerimi se sprašuješ po podatkih iz besedila, 2t, R, U /= uporaba/);

- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost (8. a-naloga – v kateri časovni obliki je večina glagolov v izhodiščnem besedilu, 1t, Z, in 8. b-naloga – zakaj so v tej časovni obliki, 1t, U);
- naloga, ki preverja poimenovalno zmožnost (9. naloga – kaj v izhodiščnem besedilu pomenijo navedene besede, 2t, R), in
- naloga, ki preverja upovedovalno/skladenjsko zmožnost (14. naloga – besede v oklepajih postavi v pravilno obliko /sklanjanje samostalnikov in zaimka/, 2t, U).

Učenci s skupnimi dosežki v zelenem območju so v I. delu preizkusa znanja od skupaj 10 nalog s 24 točkami v povprečju uspešno rešili 1 nalogo z 1 točko. Cilj oz. standard, katerega doseganje preverja ta naloga, je v učnem načrtu opredeljen kot **minimalni**. Taksonomsko naloga preverja zmožnost/znanje na ravni znanja/poznavanja.

V II. delu preizkusa znanja so od skupaj 18 nalog s 36 točkami učenci uspešno rešili 6 nalog oz. 7 točkvalnih enot s skupaj 10 točkami. Vse naloge preverjajo cilje oziroma standarde, ki so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni**. Taksonomsko večina nalog v zelenem območju preverja zmožnost/znanje na ravni razumevanja (1., 2., 9. in delno 13. naloga), 8. naloga (a- in b-del) preverja znanje na ravni znanja/poznavanja, delno 13. naloga in 14. naloga pa preverjata znanje na ravni uporabe.

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: **pesništvo**, **proza**, **dramatika** – izobraževalni cilji za obravnavo umetnostnih besedil, 3. triletje; glagol, časovna oblika – izobraževalni cilj za obravnavo neumetnostnih besedil, 2. triletje.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še 7 nalog, od tega 2 delno, s skupaj 11 točkami (1 nalogo v I. delu s skupaj 2 točkama in 6 nalog, od tega 2 delno, v II. delu s skupaj 9 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) je to:

- naloga, ki zahteva opis primere/komparacije iz pesmi (kaj je s čim primerjano in katera skupna lastnost omogoča to primerjavo; 5. naloga, 2t, U).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) pa so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila in zmožnost povzemanja podtem (4. naloga – katere od naslednjih tem so predstavljene v izhodiščnem besedilu, 2t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno in poimenovalno zmožnost (10. naloga – kaj sta besedi na levi, 2t, Z, R);
- naloga, ki preverja upovedovalno/skladenjsko zmožnost in pravopisno ter metajezikovno zmožnost (11. naloga – dano poved pretvori v novo poved, ki se začne z veznikom *preden*, 2t, Z, U);
- del naloge, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost (12. b-naloga – na koga se nanašata zaimka, 1t, Z, U);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost (15. naloga – iz navedene povedi izpiši glagol, ki ima omejeno trajanje /zaznamuje enkratno dejanje/, in enega od glagolov, ki imajo neomejeno trajanje /dejanje se večkrat ponovi/, 1t, Z), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila dane vrste (18. naloga, A-del – poznavanje značilnosti besedilne vrste obnova, 1t, S /= sinteza/).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rumeno območje (meja med polovicama dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** (opis primere, 5. naloga v I. delu, ter 4., 10., 11., 12. b-naloga in 18. naloga, A-del, v II. delu) in kot temeljni (15. naloga v II. delu). Taksonomske naloge preverjajo zmožnost/znanje na ravni znanja/poznavanja (delno 10. in 11. naloga, delno 12. b-naloga in 15. naloga v II. delu), razumevanja (4. naloga in delno 10. naloga v II. delu), uporabe (5. naloga v I. delu, delno 11. in 12. b-naloga v II. delu) ter sinteze (18. naloga, A-del, v II. delu).

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: **kitica**, **primera** – izobraževalni cilj za obravnavo umetnostnih besedil, 3. triletje; poved, obnova (1. triletje), sopomenka, protipomenka, nadpomenka, podpomenka, samostalnik, spol, moški, ženski, pridevnik, zaimek, glagol – izobraževalni cilji za obravnavo neumetnostnih besedil, 2. triletje, **veznik**, 3. triletje.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja v povprečju uspešno rešili še 9 nalog, od tega 4 delno, s skupaj 20 točkami (1 naloga v celoti in delno 2 nalogi v I. delu s skupaj 7 točkami ter 4 naloge v celoti in delno 2 nalogi v II. delu s skupaj 13 točkami).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost zaznavanja razpoloženja v prvem delu izhodiščnega besedila in ponazarjanja s primerom iz pesmi ter jezikovno pravilnost odgovora (4. naloga, 2t, R, U);
- del naloge, ki preverja zmožnost razumevanja pesniške podobe/slike glede na sporočilnost besedila (6. a-naloga, 1t, R);
- del naloge, ki preverja zmožnost primerjanja dveh pesmi – podobnost na oblikovni ravni, razumevanje posameznih sestavin besedil, poljubna razlika med besediloma (10. naloga, A-del, 4t, A /= analiza/, S).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) pa so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila (5. naloga – ali so trditve o izhodiščnem besedilu pravilne, 2t, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja dela besedila (6. naloga – kaj je značilno za knežji kamen in kaj za vojvodski prestol, 2t, R);
- naloga, ki preverja metajezikovno zmožnost in zmožnost utemeljevanja (7. naloga – ali je izhodiščno besedilo umetnostno ali neumetnostno, po čem tako sklepaš, 1t, A);
- del naloge, ki preverja metajezikovno zmožnost (12. a-naloga – iz navedene povedi izpiši zaimka /osebni zaimek, svojilni zaimek/, 1t, Z);
- naloga, ki preverja metajezikovno in upovedovalno/skladenjsko zmožnost ter pravopisno zmožnost (16. naloga – dano poved pretvori v premi govor, 2t, R, U), in
- del naloge, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila dane vrste, tako vsebino, B-del, kot jezikovno pravilnost (pravopisno-slovnično pravilnost), C-del (18. naloga – tvorjenje obnove 4. odstavka izhodiščnega besedila, B 3t, C 2t, S).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v rdeče območje (v zgornjo četrtino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** (delno 4. naloga v I. delu; vse naloge v II. dela preizkusa znanja /neumetnostno besedilo/) in temeljni (delno 4. naloga, 6. a-naloga in 10. naloga, A-del, v I. delu preizkusa). Taksonomsko naloge preverjajo zmožnost/znanje na ravni znanja/poznavanja (12. a-naloga v II. delu), razumevanja (delno 4. naloga, 6. a-naloga v I. delu; 5., 6. in delno 16. naloga v II. delu), uporabe (delno 4. naloga v I. delu; delno 16. naloga v II. delu), analize (delno 10. naloga, A-del, v I. delu; 7. naloga v II. delu) ter sinteze (delno 10. naloga, A-del, v I. delu; 18. naloga, B- in C-del, v II. delu).

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: poved, obnova (1. triletje), osebni zaimek, premi govor (2. triletje), **umetnostno, neumetnostno besedilo, svojilni zaimek** (3. triletje) – izobraževalni cilji za obravnavo neumetnostnih besedil.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja v povprečju uspešno rešili še 6 nalog, od tega 2 delno, s skupaj 12 točkami (3 naloge v celoti in delno 2 nalogi v I. delu s skupaj 10 točkami in 1 nalogo v II. delu s skupaj 2 točkama).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) so to:

- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja pesmi, upoštevanje besedilnih signalov, prepoznavanje vrste pesemskega besedila in rime (2. naloga, 3t, Z, R);
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja pesmi – ugotovitev temeljne značilnosti hiše, ponazoritev te ugotovitve s sklicevanjem na besedilo in jezikovno pravilnost odgovora (3. naloga, 2t, R, U);
- del naloge, ki preverja zmožnost razlage pesniške podobe v besedilu (6. b-naloga, 1t, A);
- naloga, ki preverja zmožnost pretvorbe pesemskega besedila v dramsko obliko (8. naloga, 2t, U, A);
- jezikovni del naloge, ki preverja zmožnost primerjanja dveh pesmi (10. naloga, B-del, 2t, A, S).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) pa je to:

- naloga, ki preverja upovedovalno/skladenjsko in metajezikovno zmožnost (17. a-naloga – vprašaj se po obkroženem stavku, 1t, Z, U, in 17. b-naloga – kateri odvisnik je obkrožen, 1t, Z).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo v modro območje (v zgornjo desetino dosežkov), so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** (večina enot 2. naloge in 3. naloga v I. delu, 17. a- in b-naloga v II. delu), temeljni (ena enota 2. naloge /prepoznavanje epa/, 6. b-naloga, 8. naloga, jezikovni del 10. naloge v I. delu) in *višji* (1 enota 2. naloge /prepoznavanje oklepajoče rime/). Taksonomsko naloge preverjajo zmožnost/znanje na ravni znanja/poznavanja (delno 2. naloga v I. delu, 17. b-naloga v II. delu), razumevanja (delno 2. naloga, delno 3. naloga, v I. delu), uporabe (delno 3. naloga, delno 8. naloga v I. delu, 17. a-naloga v II. delu), analize (6. b-naloga, delno 8. naloga in delno 10. naloga v I. delu) in sinteze (delno 10. naloga v I. delu).

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: naslov (1. triletje), ep, rima: *oklepajoča* (3. triletje) – izobraževalni cilji za obravnavo umetnostnih besedil; poved (1. triletje), stavek, **odvisni stavek** (3. triletje) – izobraževalni cilji za obravnavo neumetnostnih besedil.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje *nad modrim območjem* – s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja – so se uvrstile 3 naloge, dve iz I. dela in ena iz II. dela preizkusa znanja, s skupaj 6 točkami (7. in 9. naloga iz I. dela, skupaj 4t, in 3. naloga iz II. dela z 2t).

V I. delu preizkusa znanja (ob neznanem umetnostnem besedilu) sta to:

- naloga, ki preverja zmožnost vođenega povzemanja sporočila pesmi (7. naloga, 2t, R, S), in
- naloga, ki preverja literarnozgodovinsko znanje (9. naloga, 2t, Z).

V II. delu preizkusa znanja (ob neznanem neumetnostnem besedilu) je to:

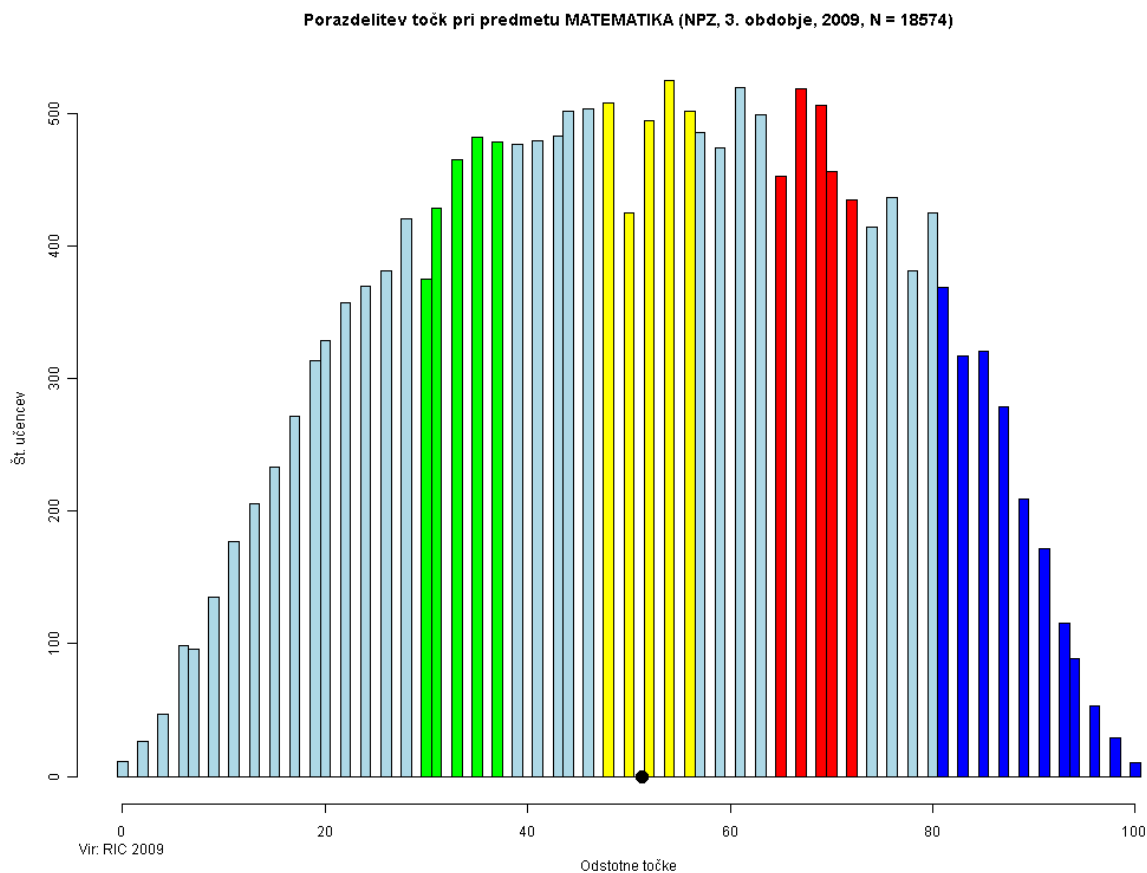
- naloga, ki preverja zmožnost razumevanja besedila, zmožnost razumevanja besed in besednih zvez s prenesenim pomenom ter upovedovalno/skladenjsko in pravopisno zmožnost (3. naloga – kaj pomeni, da »se je enakopravnost pisala z veliko začetnico«, 2t, R, U).

Cilji oz. standardi, katerih doseganje preverjajo naloge, ki spadajo nad modro območje, so v učnem načrtu opredeljeni kot **minimalni** (9. naloga v I. delu, literarnozgodovinsko znanje, in 3. naloga v II. delu) in temeljni (7. naloga v I. delu, sporočilnost besedila). Taksonomsko naloge preverjajo zmožnost/znanje na ravni znanja/poznavanja (9. naloga v I. delu), razumevanja (delno 7. naloga v I. delu in delno 3. naloga v II. delu), uporabe (delno 3. naloga v II. delu) in sinteze (delno 7. naloga v I. delu).

Naloge iz I. in II. dela predvidevajo poznavanje naslednjih strokovnih izrazov iz učnega načrta: **pregledno poznavanje književnikov in njihovih del (Janez Menart, Fran Levstik, Tone Pavček, Svetlana Makarovič, Niko Grafenauer)** – izobraževalni cilji za obravnavo umetnostnih besedil; poved (1. triletje) – izobraževalni cilj za obravnavo neumetnostnih besedil.

Razporeditev dosežkov je, razen pri 3 nalogah, ki spadajo nad modro območje, v skladu s cilji in standardi v učnem načrtu. Razporeditev dosežkov po območjih za I., književni del preizkusa znanja kaže, da ima večina nalog v tem delu preizkusa znanja visoko občutljivost za razlike v znanju 'na vrhu', tj. pri preverjanju znanja učencev z visokimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja, in nekoliko prenizko občutljivost za preverjanje znanja učencev s povprečnimi in nižjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja. Razporeditev dosežkov po območjih za II., neumetnostni del preizkusa znanja je primerljiva z dosežki na NPZ v prejšnjih letih. Naloga, ki spada nad modro območje, ima tako kot nalogi v književnem delu visoko občutljivost za učence z visokimi skupnimi dosežki. V obeh delih preizkusa znanja so pričakovano zahtevnejše tudi naloge, ki zahtevajo razlago ali utemeljevanje katere od sporočilnih enot neznanega izhodiščnega umetnostnega in neumetnostnega besedila, in naloge, ki preverjajo doseganje izobraževalnih ciljev v rabi. Kot zahtevna se je pokazala tudi naloga iz I. dela, ki zahteva vračanje v besedilo in preverjanje trditev v pesmi. Zahtevnejši sta tudi obe tvorbnici nalogi, ki najbolj celovito preverjata sporazumevalno in recepcijsko zmožnost učencev. Dosežki pri treh nalogah, ki spadajo v območje nad modrim, so deloma nižji zaradi zahtevnosti izhodiščnih besedil oziroma izbranih primerov (7. naloga v I. delu, razumevanje sporočila pesmi, 3. naloga v II. delu, razumevanje prenesenega pomena), deloma zaradi nenatančnosti učencev pri branju in razumevanju navodil k nalogam (7. naloga v I. delu – upoštevanje zadnjih 6 vrstic besedila, 9. b-naloga v I. delu – obkroži vse pravilne odgovore) in deloma zaradi načina točkovanja. Nekoliko zahtevnejši sta tudi obe izhodiščni besedili, ki omogočata preverjanje razlik v bralni zmožnosti tudi učencev z visokimi skupnimi dosežki na nacionalnem preverjanju znanja.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI MATEMATIKI

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 20. in 30. kvantilom.

Učenci uporabljajo osnovno matematično znanje o številih, merjenju, obdelavi podatkov in o verjetnosti.

Učenci znajo:

- sešteti decimalno in naravno število **(1.1)**;
- od naravnega števila odšteti decimalno število **(1.2)**;
- primerjati cela števila po velikosti in prepoznati urejenost celih števil **(3.1)**;
- kritično presoditi uporabnost merske enote za merjenje površine **(4.1)**;
- kritično presoditi uporabnost merske enote za merjenje prostornine **(4.2)**;
- napovedati dogodek **(10.2)**;
- določiti verjetnost dogodka **(10.3)**;
- brati in analizirati razsevni diagram, povezati podatke v prikazu s pogoji v besedilnem delu naloge in določiti rešitev **(11.2)**.

Zgled 1:

1. a naloga in 1. b naloga

Izračunaj.

a) $3,6 + 57 =$

b) $18 - 9,4 =$

Področje: števila

Kognitivno področje: izvajanje rutinskih postopkov

Zgled 2:

4. naloga

a) Katera merska enota je najbolj primerna za zapis površine nogometnega igrišča?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A dm^2

B km^2

C m

D m^2

E cm^2

b) Katera merska enota **ni** primerna za zapis količine vode v bazenu?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A dm^3

B m^2

C ℓ

D m^3

E $h\ell$

Področje: merjenje

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev

Zgled 3:

10. b naloga in 10. c naloga

Mejne ploskve kocke pobarvamo takole: dve z modro, eno z zeleno in preostale z rdečo barvo.

b) Katera barva ploskve se bo najverjetneje pokazala zgoraj?

---

c) Kolikšna je verjetnost, da se bo zgoraj pokazala rumena ploskev?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A $\frac{1}{2}$

B $\frac{1}{3}$

C $\frac{1}{6}$

D 0

E Ni mogoče ugotoviti.

Področje: obdelava podatkov

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama* dosežkov. To so učenci z dosežki med 45. in 55. kvantilom.

Učenci izvajajo rutinske postopke in uporabljajo ustrezne strategije reševanja v preprostih, znanih situacijah, pri reševanju enačb in v preprostih geometrijskih nalogah.

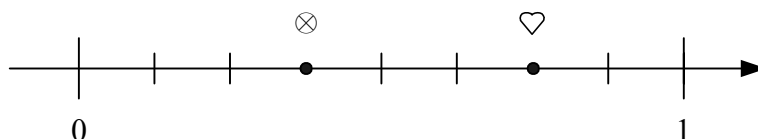
Učenci znajo:

- izračunati razliko dveh racionalnih števil (2.2);
- pretvarjati sosednje merske enote za merjenje dolžine iz nižje v višjo enoto (5.1);
- rešiti enačbo z oklepaji (6.1, 6.2, 6.3, 6.4);
- povezati podatke iz preglednice in besedilnega dela naloge in izračunati odstotek (7.1);
- v koordinatnem sistemu narisati vzporednico premici skozi dano točko (9.4);
- brati in analizirati razsevni diagram, povezati podatke v prikazu s pogoji v besedilnem delu naloge in določiti rešitev (11.1, 11.3);
- uporabiti višino pri konstrukciji trapeza (12.3);
- iz dane skice paralelograma ugotoviti ustrezne podatke za izračun ploščine pravokotnika (13.1);
- uporabiti obrazec za izračun ploščine pravokotnika (13.2).

Zgled 1:

2. b naloga

Na številski premici sta prikazani števili $\otimes$ in $\heartsuit$.

b) Izračunaj: $\heartsuit - \otimes =$

Področje: števila in algebra

Kognitivno področje: izvajanje rutinskih postopkov

5. a naloga

a) 23,5 dm =   m

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev

6. *naloga*

$$6 - (2x - 8) = 4 \cdot (x - 16)$$

Kognitivno področje: izvajanje rutinskih postopkov

7. a naloga

Barva	Rdeča	Modra	Zelena	Siva
Število učencev	16	20	5	9

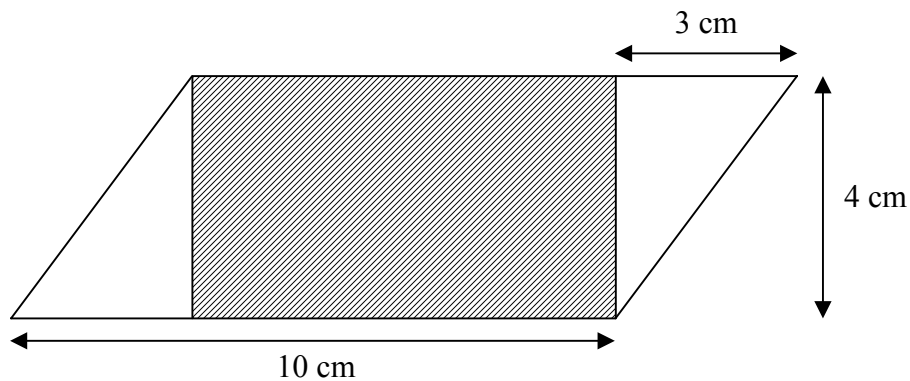
Odgovor:

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov

Zgled 5:

13. naloga

Skica prikazuje osenčen pravokotnik v paralelogramu. Upoštevaj zapisane podatke na skici in izračunaj ploščino pravokotnika.

Reševanje:

Področje: geometrija

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev, izvajanje preprostih rutinskih postopkov

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine* dosežkov glede na preostale dosežke. To so učenci z dosežki med 70. in 80. kvantilom.

Učenci uporabljajo ustrezne strategije reševanja v kompleksnih situacijah, pri reševanju nalog iz algebre in v geometrijskih nalogah.

Učenci znajo:

- pomnožiti dve decimalni števili **(1.3)**;
- naravno število deliti z decimalnim številom **(1.4)**;
- poiskati količnik dveh racionalnih števil **(2.3)**;
- prepoznati najmanjše in največje celo število in izračunati njuno razliko **(3.2)**;
- analizirati besedilno nalogo, povezati podatke iz preglednice in besedilnega dela naloge in uporabiti ustrezno strategijo za izračun deleža **(7.2, 7.3)**;
- rešiti besedilno nalogo iz vsakdanjega življenja v povezavi s procentnim računom in oblikovati odgovor **(8.1, 8.2, 8.3)**;
- narisati graf linearne funkcije z dano enačbo **(9.1)**;
- zapisati koordinati presečišč grafa funkcije s koordinatnima osema **(9.2, 9.3)**;
- izračunati verjetnost dogodka **(10.1)**;
- brati in analizirati razsevni diagram, povezati podatke v prikazu s pogoji v besedilnem delu naloge in določiti vse možne rešitve **(11.4)**;
- narisati skico trapeza in označiti dane podatke **(12.1)**;
- narisati osnovnico trapeza in priležni topi kot **(12.2)**;
- narisati in označiti trapez **(12.4)**;
- izračunati ploščino pravokotnika in jo izraziti z ustrezno mersko enoto **(13.3)**;
- uporabiti obrazec za izračun prostornine valja **(15.1)**.

Zgled 1:

1. c naloga in 1. d naloga

Izračunaj.

c) $0,34 \cdot 1,5 =$

d) $22 : 0,8 =$

Področje: števila

Kognitivno področje: izvajanje rutinskih postopkov

Zgled 2:**7. b naloga**

Podjetje »Vesela matematika« prodaja šolam računal. Računala so štirih barv: rdeča, modra, zelena in siva. Da bi ustreglo željam učencev, je podjetje naredilo anketo. Naključno so izbrali 50 učencev in jih vprašali, katero barvo računal si želijo. Odgovore učencev prikazuje preglednica:

Barva	Rdeča	Modra	Zelena	Siva
Število učencev	16	20	5	9

- b) Šola je naročila 400 računal. Koliko modrih računal bo podjetje dostavilo šoli, če upoštevajo želje učencev?

Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: obdelava podatkov

Kognitivno področje: izvajanje kompleksnih postopkov, reševanje in raziskovanje problemov

Zgled 3:**8. a naloga**

Jana dela v velikem trgovskem centru. Osnovna cena njene delovne ure je 3,60 €. Lastnik trgovine ji plača dodatnih 5 % za vsako uro, če proda več kakor za 100 € blaga.

- a) Jana je včeraj delala 6 ur in je vsako uro prodala več kakor za 100 € blaga. Kolikšen je bil njen zaslužek?

Reševanje:

Odgovor: _____

Področje: števila

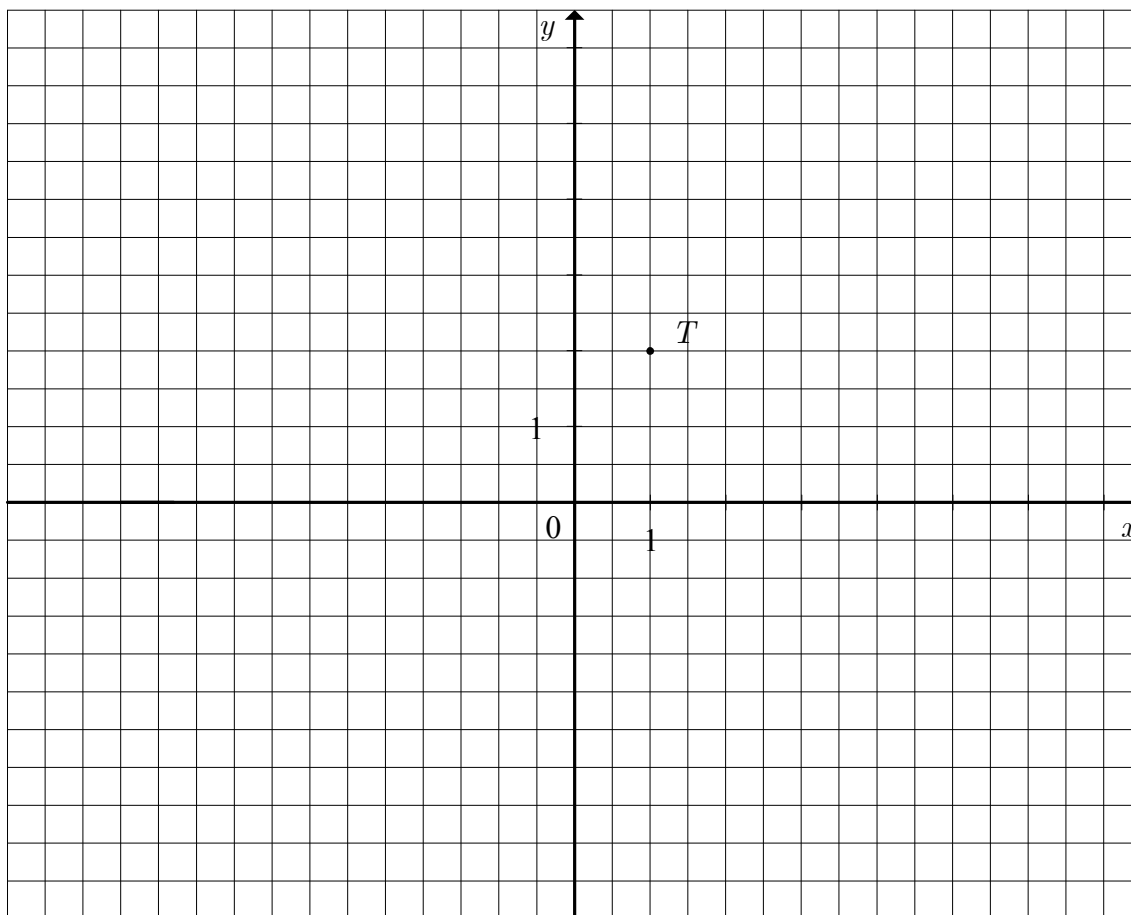
Kognitivno področje: uporaba kompleksnih postopkov, reševanje in raziskovanje problemov

Zgled 4:

9. a naloga, 9. b naloga in 9. c naloga

Dana je linearna funkcija z enačbo $y = x - 3$.

a) V koordinatno mrežo nariši graf linearne funkcije z enačbo: $y = x - 3$.

b) Presečišče grafa funkcije $y = x - 3$ z abscisno osjo označi s črko M .

Zapiši koordinati točke M .

M (____ , ____)

c) Zapiši koordinati točke N , kjer graf seka os y .

N (____ , ____)

Področje: algebra

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov

Zgled 5:

12. naloga:

Načrtaj enakokraki trapez $ABCD$ s podatki:

$$c = 4 \text{ cm}, \gamma = 110^\circ, v = 3,5 \text{ cm}.$$

Skica:

Načrtovanje:

Področje: geometrija

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov
in dejstev, izvajanje rutinskih in kompleksnih postopkov

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje skupino učencev, katerih skupni dosežki določajo *zgornjo desetino* dosežkov. V skupini je 10 odstotkov učencev, njihovi dosežki pa so tako višji od 90 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu rečemo, da so to učenci z dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci rešujejo naloge z uporabo kompleksnih postopkov in problemskega znanja in dobro pretvarjajo merske enote.

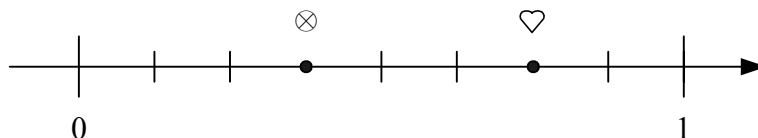
Učenci znajo:

- ugotoviti število skladnih delov enote na številski premici in odčitati racionalni števili (2.1);
- pretvarjati nesosednje merske enote za merjenje ploščine iz višje v nižjo enoto (5.2);
- pretvarjati nesosednje merske enote za merjenje prostornine iz nižje v višjo enoto (5.4);
- zapisati enačbo vzporednice dani premici v koordinatnem sistemu (9.5);
- poznati število osnovnih in stranskih robov prizme in uporabiti ustrezno strategijo za izračun dolžine vseh robov dane prizme (14.1);
- izračunati dolžino vseh robov prizme (14.2);
- izraziti dolžino vseh robov v metrih in zapisati odgovor (14.3).

Zgled 1:

2. a naloga

Na številski premici sta prikazani števili $\otimes$ in $\heartsuit$.

a) Zapiši števili:

$\otimes$: _____

$\heartsuit$: _____

Področje: števila

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev

Zgled 2:

5. b naloga in 5. d naloga

Izrazi v zahtevanih enotah:

b) $10 \text{ m}^2 - 5 \text{ dm}^2 =$ _____ cm^2

d) $13 \text{ dm}^3 \quad 24 \text{ cm}^3 =$ m^3

Področje: merjenje

Kognitivno področje: izvajanje rutinskih in kompleksnih postopkov

Zgled 3:

14. a naloga

Izdelati želimo žični model pravilne 4-strane prizme z osnovnim robom 4 dm in z višino 6 dm.

a) Koliko metrov žice bomo potrebovali za vse osnovne in stranske robove skupaj?

Reševanje:

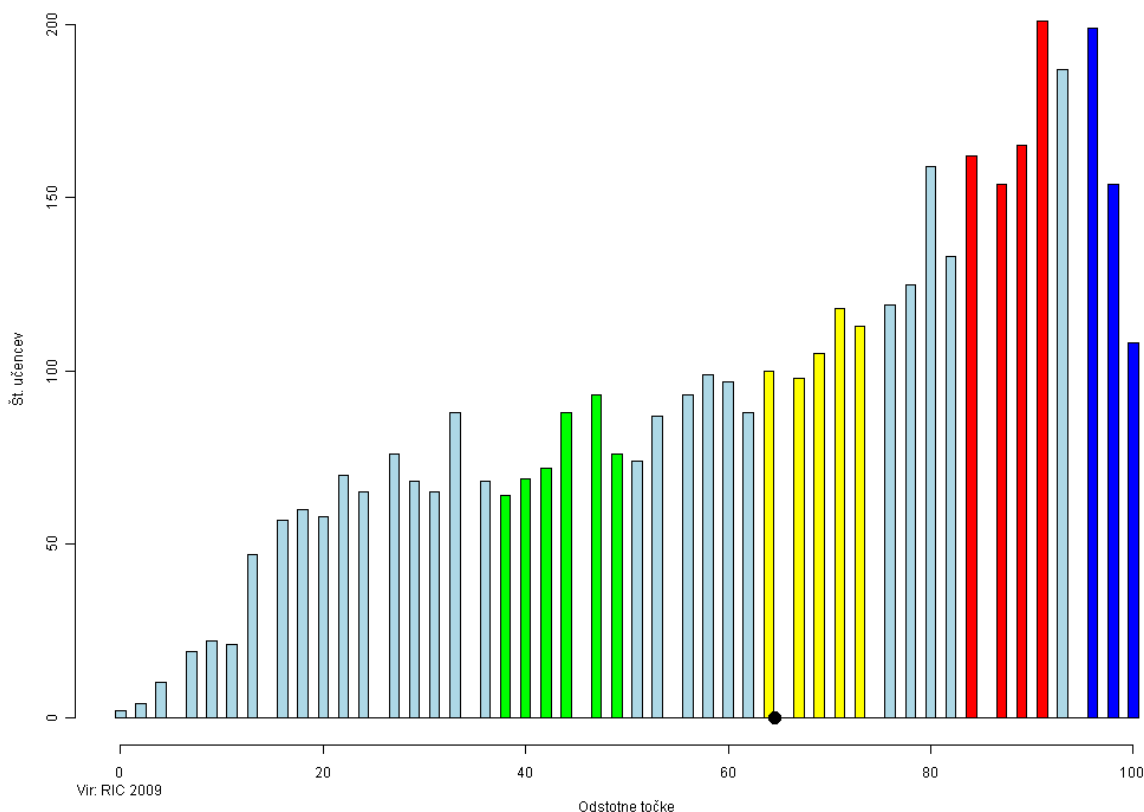
Odgovor: _____

Področje: geometrija in merjenje

Kognitivno področje: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, uporaba rutinskih in kompleksnih postopkov in reševanje

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI ANGLEŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu ANGLEŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2009, N = 4200)

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so v povprečju uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Naloga A in naloga B sta preverjali slušno razumevanje govornega besedila kot celote. Slušna zmožnost je receptivna zmožnost in je tudi prva, s katero se učenec sreča, ko začne usvajati tuji jezik. Kakor smo pričakovali, je večina učencev postavke naloge A (vseh 5 postavk) in naloge B (2., 3. in 4. postavka) tudi uspešno rešila. Pri tem smo – kakor že vsa leta do sedaj – upoštevali dobro prakso preverjanja znanja: naj se vsak preizkus znanja začne z lažjimi nalogami in nato od lažjih prehaja k težjim nalogam.
- Pri nalogi A so morali učenci poslušati izhodiščno besedilo, v katerem so slišali odgovore napovedovalke Angellice Bell, ne pa tudi novinarjevih vprašanj. Naloga je zahtevala, da so črko pred vprašanjem pripisali k številki ustreznega odgovora v razpredelnici. Besedilo je bilo dokaj razločno govorjeno in besedišče v zapisanih vprašanjih ni vsebovalo težjih struktur oziroma besed, s katerimi se učenci ne bi srečali v 6 letih učenja angleščine. Tako lahko trdimo, da smo se izognili vplivu drugih dejavnikov (še posebno bralnega razumevanja) na zmožnost slušnega razumevanja. Pri nalogi B so učenci poslušali besedilo o nogometašu Ronaldinhu in nato obkrožili ustrezno črko pred izbranim odgovorom. 2., 3. in 4. postavka so bile v besedilu jasno nakazane in po dvakratnem poslušanju je večini učencev uspelo na vse tri postavke uspešno odgovoriti.

Sklenemo lahko, da je večina učencev pri nalogah slušnega razumevanja, pri katerih je govor dokaj počasen in razločen, besedišče pa vsakdanje in nezapleteno, uspešna.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

1. del – slušno razumevanje

- Pri nalogi B je 1. postavka zahtevala natančno poslušanje besedila, čeprav je učenec lahko pravilni odgovor preveril z dvema danima informacijama v besedilu: ... *so many great moments* ... in ... *I cannot think of a single outstanding one* ..., nikakor pa se v govorjenem in zapisanem odgovoru nista uporabili isti besedi kot odgovor. 5. postavka pri isti nalogi se je prav tako osredotočala na zmožnost natančnega poslušanja in zaznavanja točno določene informacije. Učenci so morali ugotoviti, katere vrste prireditev prirejajo Ronaldinhovi prijatelji v Barceloni. Na voljo so imeli štiri možnosti: *concerts, musicals, operas* in *plays*. V govorjenem besedilu so morali učenci na pravilni odgovor poslušati Ronaldinhov odgovor do konca, saj je šele zadnji del vključeval ustrezeni podatek. Kljub temu je bil ta podatek v govorjenem besedilu zelo jasno označen in tudi beseda *concert* kot ustrezeni odgovor je bila omenjena tako v zapisu kakor tudi na posnetku. Indeks diskriminativnosti znaša 0,60, to pa kaže, da je postavka dobro ločevala med šibkimi in bolj uspešnimi učenci.

2. del – bralno razumevanje

- Učenci so reševali 5 od 7 postavk (1., 2., 4., 5. in 7. postavko) v nalogi A, pri kateri so morali na *wh-* vprašanja odgovoriti s kratkimi odgovori. Besedilo o bratih Wright je bilo za približno 66 % učencev primerno težko, kakor nam potrjujejo indeksi težavnosti posameznih postavk v tem območju (0,76, 0,59, 0,55, 0,79 in 0,62). Pri vrednotenju smo opazili, da nekateri učenci pri odgovarjanju niso natančni in kot odgovore zapisujejo cele povedi oziroma poleg pravih podatkov tudi takšne, ki so odvečni oziroma jih vprašanje ne zahteva. Pri nalogi B je bilo v rumenem območju 5 od 8 postavk (2., 3., 4., 6. in 8. postavka). Učenci so morali prebrati besedilo o govorni komunikaciji živali in odstavke, označene s črkami, povezati z ustreznimi povzetki. Naloga je preverjala zmožnost povzemanja besedila in razumevanja glavnih misli in tudi določenih informacij. V povprečju je vseh 5 postavk rumenega območja naloge B pravilno rešilo več kakor 70 % vseh učencev. V vseh 5 postavkah je poved, ki je povzemala odstavek, jasno nakazala glavno misel oziroma je bila podrobna informacija izpostavljena le v določenem delu besedila.

3. del – raba jezika

- Učenci so reševali 5. postavko v nalogi A, ki je preverjala slovnične strukture v sobesedilu. Besedilo so morali dopolniti z ustreznimi besedami oziroma ustrezno obliko glagola v oklepaju. Pri 5. postavki so morali dopolniti vrzel z veznikom *and*. Besedilo je bilo razumljivo, saj skorajda ni vsebovalo neznanih besed. Prav tako je bila rešitev jasna za tiste učence, ki so zmožni prepoznati osnovno strukturo pisnega besedila v angleškem jeziku. Takšnih je bilo 65 % učencev. Naloga B je preverjala poznavanje besedišča v sobesedilu z danim naborom besed, v katerem so bile tri besede uporabljene kot distraktorji. Učenci so morali razumeti besedilo pred in za vrzeljo in besede, dane v naboru. Pri nalogi B sodita v rumeno področje 1. in 4. postavka (2 od 5 postavk). Pri 1. postavki je bil glagol *live* za 70 % učencev povsem jasen odgovor, nanj pa so v besedilu nakazovale tudi nekatere besede in fraze (npr. *has changed how we travel, further away, their place of work*). 4. postavka je zahtevala prepoznavanje in razumevanje besede *poisonous* in sobesedila (npr. *if a tanker ship hits ..., environmental disaster, fish, marine life*). Pravilno je to postavko rešilo 0,62 % učencev.

4. del – pisno sporazumevanje

- Pomembna sta bila kriterija vsebina in zgradba besedila. Učenci, ki so dobili maksimalno število točk za oba kriterija, so upoštevali vse tri iztočnice in jih ustrezno razvili. Hkrati je bilo besedilo v celoti koherentno, tako da ga je bralec z lahkoto razumel (kljub nekaterim slovničnim oziroma pravopisnim napakam). Maksimalno število točk je pri obeh kriterijih (vsebina in zgradba besedila) dobilo 59 % učencev.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

2. del – bralno razumevanje

- Učenci so reševali 6. postavko pri nalogi A. Vprašanje se je glasilo: *How long did the first engine-powered flight last?* In pravilni odgovor je bil: *12 seconds*. Precej učencev je bilo pri tem odgovoru nenatančnih oziroma niso razumeli pomena glagola *last*, saj so odgovarjali: *37 m* oziroma so poleg pravilnega odgovora *12 seconds* dodajali druge, nezahtevane in irelevantne podatke.
Pri nalogi B so bile takšne postavke 3, in to 1., 5. in 7. postavka. Pri 1. postavki so morali učenci povezati odstavek (C) z ustreznim povzetkom (1). Odgovora ni bilo možno prepisati in je bil v besedilu opisan z drugimi besedami kakor v povzetku. Tako so morali učenci povezati besede in besedne zveze iz odstavka C (*different behaviour, different psychology*) z besedami/besednimi zvezami iz povzetka (*different characters*). Tudi pri 5. postavki so morali učenci sklepati iz sobesedila in povezovati besede in besedne zveze v odstavkih in povzetkih. Povzetek 5 ni zadeval nobenega odstavka in je imel vlogo distraktorja, ki so ga morali učenci označiti s črko x. Tako indeks težavnosti (0,52 %) kakor tudi indeks diskriminativnosti (0,47) kažeta, da je 5. postavka dobro ločevala med šibkimi in uspešnimi učenci.
Postavka 7 je povezovala odstavek D in povzetek 7. Tako v povzetku kakor tudi v odstavku so bile jedrne besede *act, adjectives*, vendar jih je le dobra polovica učencev znala povezati in tako pravilno rešiti postavko (IT = 0,56 %).

3. del – raba jezika

- Učenci so reševali 4 od 5 postavk (1., 2., 3. in 4. postavko) v nalogi A in 3 od 5 postavk (2., 3. in 5. postavko) v nalogi B. 1. postavka pri nalogi A je preverjala tvorbo preteklega časa (Past Tense Simple) nepravilnega glagola *run*. 0,63 % učencev je postavko rešilo pravilno, preostalih 37 % pa oblike glagola *run* v preteklosti očitno ne pozna oziroma je niso pravilno tvorili, ker v povedi ni bil naveden noben prislov (npr. *yesterday, last year, few days ago*), ki bi nedvoumno kazal na pretekli čas. Pretekli čas so drugače učenci lahko razbrali iz prejšnje povedi, hkrati pa je bil v povedi z vrzeljo še glagol v preteklem času (*caused*). 2. postavka (nalogi A) je zahtevala razumevanje sobesedila in poznavanje rabe osebnih zaimkov (*me/us*), medtem ko je 3. postavka preverjala zopet tvorbo preteklega časa enega od pogosto rabljenih nepravilnih glagolov *feel*. Tudi tukaj se je izkazalo, da 40 % učencev tega ne zna. 4. postavka je zahtevala razumevanje sobesedila in vstavljanje predloga *to* oziroma *toward(s)*. Samo dobra polovica je to vrzel rešila pravilno.
Naloga B je preverjala poznavanje in rabo besedišča v sobesedilu. 2. postavka je preverjala poznavanje besede *traffic* ter sklepanje in povezovanje sobesedila z vrzeljo (npr. *moving, motorways, we also use it to ...*). 3. postavka pri isti nalogi je zahtevala poznavanje in razumevanje kolokacije *cause pollution*; tukaj so morali učenci pokazati poznavanje

besedišča in strukture stavka ter zmožnost sklepanja iz sobesedila. 45 % učencev je postavko rešilo pravilno. Tudi 5. postavka pri nalogi B je bila za 41 % učencev pretrd oreh. Učenci so za uspešno reševanje potrebovali poznavanje besedišča/besednih zvez (npr. *items you use come from oil, rubber, soles, plastics, make up*).

4. del – pisno sporazumevanje

- Pomembna sta bila kriterija besedišče in slovnica. Učenci, ki so prejeli maksimalno število točk pri besedišču, so obvladali pestro besedišče pri opisu potovanja, planeta in življenja v vesolju in ga ustrezno uporabili ter pravilno zapisali. Pri slovnici so morali za vse možne točke (2) uporabiti več jezikovnih struktur: pretekli čas (Past Simple, Past Continuous), sedanji čas (Present Simple), modalne glagole itd. Vse možne točke je pri besedišču prejelo 48 % učencev, pri slovnici pa 44 %. Oba kriterija sta zelo uspešno ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci.

MODRO OBMOČJE

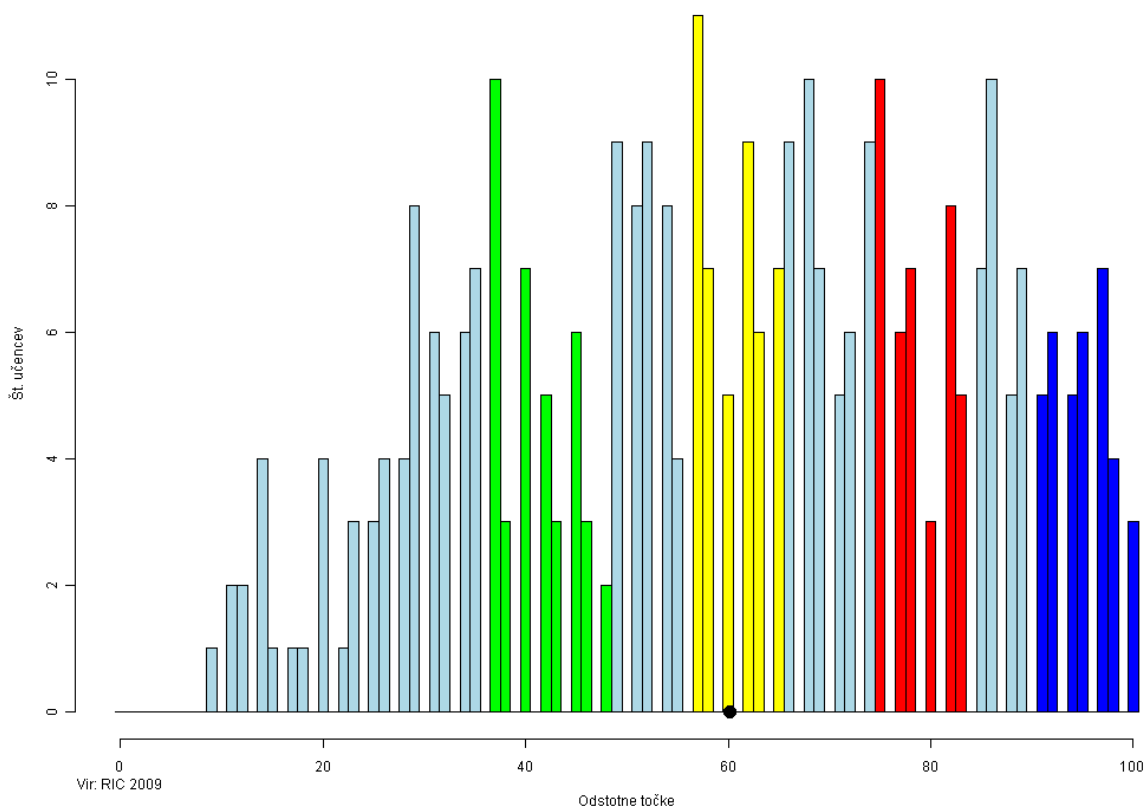
Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja v povprečju uspešno rešili še naslednje naloge/postavke:

1. del – bralno razumevanje

- Učenci so rešili 3. postavko v nalogi A. Vprašanje *Why was the weather in Kitty Hawk good for flying?* je zahtevalo natančno branje in odgovor *steady winds*. Pri vrednotenju smo ugotovili, da večina učencev besed *weather* in *steady winds* ni povezala. Učenci so morali pri tej postavki pokazati zmožnost poznavanja besedišča, razumevanja sobesedila in vprašanja ter sklepanja. To postavko je pravilno rešilo 36 % učencev, vendar je indeks diskriminativnosti pozitiven (0,44) in dovolj visok; lahko trdimo, da so učenci, ki so bili na preizkusu uspešnejši, rešili tudi to postavko bolje od tistih, ki so bili na preizkusu kot celoti manj uspešni.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI NEMŠČINI

Porazdelitev točk pri predmetu NEMŠČINA (NPZ, 3. obdobje, 2009, N = 335)

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

I. del (slušno razumevanje):

Poslušajo kratka besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 4., 5., 6. in 7. postavko.

To je naloga izbirnega tipa, pri kateri so se učenci odločali, ali so navedene trditve pravilne ali napačne. Na taksonomski ravni je to manj zahtevna naloga prepoznavanja informacij na recepcijski ravni. Uspešnost reševanja teh postavk kaže, da učenci razumejo besedila, sestavljena iz znanih jezikovnih informacij.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. postavko.

Poslušali so dialog in reševali nalogo dopolnjevanja. S selektivnim poslušanjem so morali slišati informacijo, ki jo je postavka zahtevala.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje tudi neznane elemente.

1. naloga

Uspešno so rešili 1., 4. in 6. postavko.

Pri nalogi povezovanja so morali s selektivnim branjem poiskati informacijo v kratkem besedilu, ki komajda presega njihov receptivni besedni zaklad.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 4. in 6. postavko.

Naloga dopolnjevanja povedi je zahtevala podrobno branje besedila, ki je delno dialoško.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in nekatere jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 8. postavko.

Iz nabora besed so izbirali pravilno rešitev in z njo dopolnili poved. Pri tej postavki so morali poznati predlog »um« in njegovo uporabo (Um 18. Uhr kehrten die Schüler zurück.).

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

I. del (slušno razumevanje):

Poslušajo kratka besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva s pisnimi dejavnostmi.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. in 4. postavko. Razumeti so morali bistvene podrobnosti na določeno temo, to je šola in dejavnosti v šoli/pri pouku.

Razumeti so morali besedilo, sestavljeno iz znanih informacij, in ob tem vpisati manjkajočo besedo. Postavke so v rumenem območju zato, ker je to selektivno poslušanje, pri katerem morajo učenci razumeti pomembne podrobnosti v slišnem besedilu.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje tudi neznane elemente.

1. naloga

Učenci so pri nalogi povezovanja besedila z ustreznim naslovom uspešno rešili 5. postavko.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2., 3., 5. in 7. in 8. postavko.

To je naloga dopolnjevanja povedi. Učenci so morali besedilo zelo natančno prebrati in v njem poiskati pomembne podrobnosti.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in nekatere jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Uspešno so rešili 1. in 4. postavko.

Iz nabora besed so vstavljali pravilno rešitev v prazne prostore. Poznati so morali predlog »nach« (Unsere Klasse machte einen Ausflug *nach* Ptuj.) in stopnjevanje pridevnika (Es ist nicht *so groß wie* Maribor.).

2. naloga

Učenci so pravilno rešili 1. in 2. postavko, pri katerih so tvorili besedi *Schreibtisch* in *Parkplatz*.

Učenci so točko dobili le, če je bila beseda popolnoma pravilna (pisana z veliko začetnico in skupaj).

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo (pismo) na podlagi iztočnic.

Učenci so uspešno rešili 1. postavko (vsebina – opis načrtov za poletne počitnice), pri kateri so imeli dane iztočnice v obliki vprašanj, in 2. postavko (zgradba). To je naloga, ki preverja zmožnost tvorjenja pisma prijatelju. Pokazati so morali, da znajo tvoriti ustrezno vrsto besedila ob danih iztočnicah.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in iz rumenega območja uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

I. del (slušno razumevanje):

Poslušajo kratka besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. in 3. postavko.

To je naloga izbirnega tipa, pri kateri so se učenci odločali, ali so izjave pravilne ali napačne. Omenjeni postavki sta zahtevali razumevanje podrobnosti v slišnem besedilu.

2. naloga

Uspešno so rešili 3., 5., 6. in 7. postavko.

Potrebno je bilo razumevanje govorjenega besedila, vezanega na določeno temo, pri katerem so morali razumeti podrobnosti v intervjuju.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje tudi neznane elemente.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. postavko. Pri nalogi razvrščanja so morali v kratkem besedilu razumeti pomembne podrobnosti, na podlagi katerih so potem izbrali ustrezni naslov.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in nekatere jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 5., 6., 7., 9. in 10. postavko; iz nabora besed so izbrali pravilno rešitev. To je naloga izbirnega tipa.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. in 4. postavko pri drugi nalogi, v kateri so morali pravilno tvoriti samostalnika *Badewanne* in *Turnhalle*. Zapis besed je moral biti popolnoma pravilen.

3. naloga

Uspešno so rešili 2. postavko. To je zahtevnejša naloga, pri kateri so morali učenci vstaviti pravilno obliko glagola *essen* v pretekliku. Tudi zapis glagola je moral biti popolnoma pravilen.

IV. del (pisno sporočanje):

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo (pismo) na podlagi iztočnic.

Pri pisnem sporočanju so učenci poleg postavk vsebina in zgradba uspešno rešili tudi postavki besedišče in jezikovna pravilnost. Naloga, ki je preverjala zmožnost pisnega sporočanja, je vsebovala naslednje postavke: 1. vsebino, 2. zgradbo, 3. besedišče in 4. jezikovno pravilnost.

Besedišče na dano temo so morali jezikovno pravilno uporabiti in sestaviti preprostejše pismo.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, iz rumenega in iz rdečega območja uspešno rešili naslednje naloge/postavke:

I. del (slušno razumevanje):

Poslušajo kratka besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti in bistva s pisnimi dejavnostmi.

2. naloga

Uspešno so rešili 8. postavko; ta postavka je zahtevala dopolnitev povedi z besedo *Abitur*, ki je bila za učence nekoliko zahtevnejša.

II. del (bralno razumevanje):

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki vsebuje tudi neznane elemente.

1. naloga

Uspešno so rešili 3. postavko.

Pri tej nalogi je bil v dveh postavkah uporabljen izraz *Getränk*, prvikrat kot *gefährliche Getränke*, drugič – in to prav pri tej postavki – pa *kostabares Getränk*. Potrebno je bilo natančno branje in razumevanje podrobnosti oziroma informacij v besedilih.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 9. postavko.

Poiskati so morali pomembno podrobnost v besedilu in dopolniti poved *Fiona findet Italiener nett/großzügig*.

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in nekatere jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. postavko.

V nalogi so iz nabora besed izbirali ustrezen rešitev za prazne prostore. Potrebno je bilo pravilno sklanjanje (Ptuj ist *eine alte Stadt*).

2. naloga

Uspešno so rešili 5. postavko, v kateri so morali tvoriti in popolnoma pravilno napisati samostalnik *Backofen*.

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 3., 4. in 5. postavko, v katerih je bilo treba vstavljati ustrezne in pravilno zapisane glagolske oblike v pretekliku.

NALOGA NAD MODRIM OBMOČJEM

III. del (poznavanje in raba jezika):

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče in nekatere jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. postavko.

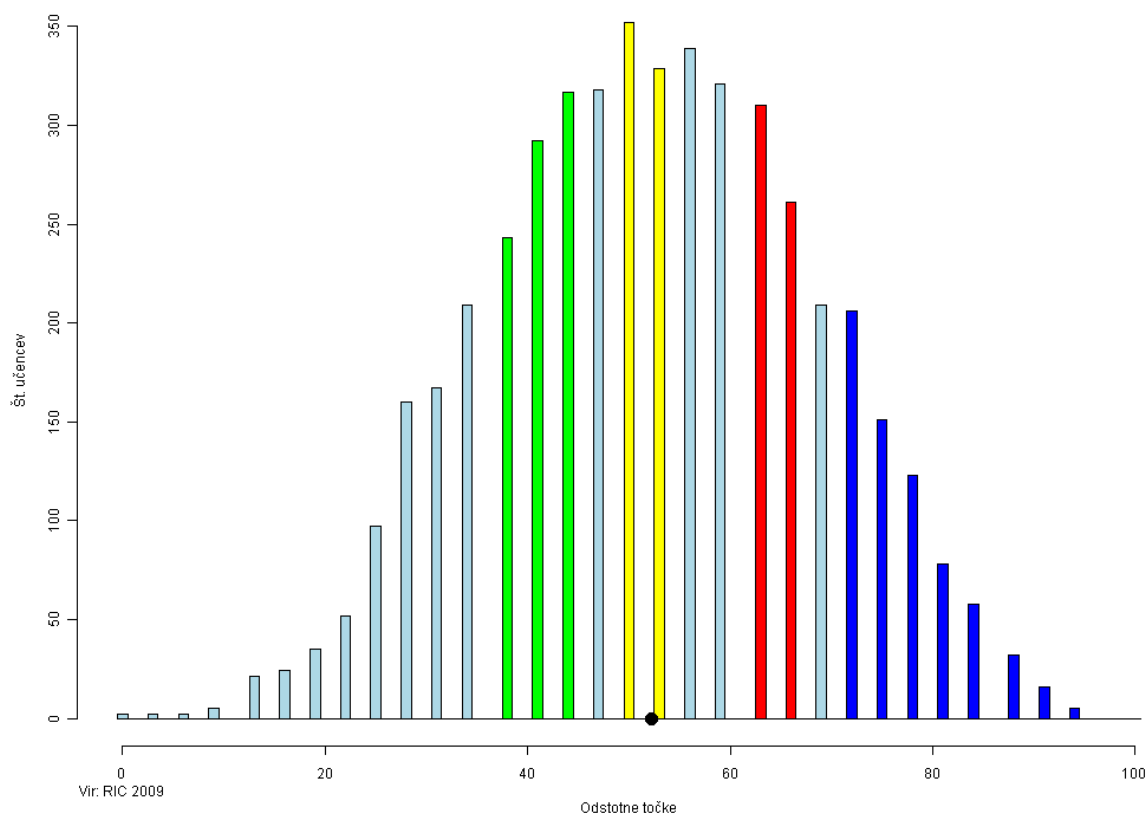
V nalogi so iz nabora besed izbrali pravilno rešitev. Veznik »*weil*« so največkrat pomotoma zamenjali z »*wenn*«. Poved se je glasila: Ein Schüler konnte nicht mitkommen, *weil* er krank war.

SKLEP

Z rezultati smo članice Predmetne komisije za nemščino zadovoljne, saj nam ponovno kažejo, da naloge dobro zastavimo, da cilje, ki jih zasledujemo, tudi dosežemo. Naloge prav tako načrtno notranje diferenciramo in rezultati potrjujejo naša pričakovanja. Večina nalog zajema postavke, ki padejo v vsaj tri območja, tri naloge pa celo v vsa štiri območja. Tako smo tudi zastavile cilje preverjanja. Po tem principu so torej naloge diferencirane v posameznih delih (I. Slušno razumevanje, II. Bralno razumevanje, III. Poznavanje in raba jezika in IV. Pisno sporočanje). Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi v učnem načrtu.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI BIOLOGIJI

Porazdelitev točk pri predmetu BIOLOGIJA (NPZ, 3. obdobje, 2009, N = 4736)

Dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja ob koncu tretjega obdobja, lahko razporedimo od najnižjega do najvišjega in za vsak dosežek izračunamo število učencev s tem skupnim dosežkom. Po pregledu tako dobljenih razvrstitev nalog je mogoče pripraviti sintezo vsebin, ki je skupna nalogam v posameznem območju. Za vsako od teh območij smo določili naloge, ki so jih učenci v ustrezni skupini uspešno reševali.

ZELENO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje, prepoznajo nekatera dejstva ter znajo razbrati podatke iz preprostih tabel in grafov.

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo spodnje četrtine dosežkov:

- opredelijo biologijo kot naravoslovno vedo (1);
- poznajo pomen izraza endemit (5);
- poznajo osnovni proces fotosinteze (6);
- na konkretnem primeru izkažejo znanje o prilagoditvah živali (7);
- poznajo zgradbo jezika (9);
- poznajo vlogo malih možganov (11);
- razumejo tabelarično predstavljene podatke (12, 14. a);
- razumejo prehranjevalno verigo (17. b).

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo predvsem naloge I. kognitivne stopnje (znanje in poznavanje: 1, 5, 6, 7, 9, 11, 12), lažje naloge II. kognitivne stopnje (razumevanje in uporaba: 14. a) in celo naloge III. kognitivne stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza: 17. b), pri katerih je potrebno preprosto sklepanje.

Zgled 1:

5. naloga

V Sloveniji uspevajo nekatere endemične rastlinske vrste. Mednje sodi tudi Zoisova zvončica. Zakaj prištevamo Zoisovo zvončico med endemite?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Ker živi le v gorah.
- B Ker živi le na določenem območju.
- C Ker živi le na kopnem.
- D Ker živi le v krajinskih parkih.

Področje: ekologija – ekosistemi

Kognitivna stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje pomena izraza endemit.

Zgled 2:

14. a naloga

Peter je pri biologiji želel izboljšati oceno, zato se je odločil izdelati seminarsko nalogo, v kateri je preučil sečila. V literaturi je naletel na zanimivo preglednico, ki jo bo predstavil sošolkam in sošolcem.

Preglednica: Količina snovi, ki potuje skozi ledvice v enem dnevu

Snovi	Precejanje [g]	Izločanje [g]
Voda	170 000	1500
Glukoza	170	0,5
Sečnina	46	27
Ioni	1521	18,5

Z odgovori na naslednji vprašanji pomagaj Petru pripraviti predstavitev.
Uporabi podatke iz preglednice.

a) Katera snov se poleg vode v največji količini izloča iz ledvic?

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)

Kognitivna stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje tabelarično predstavljenih podatkov.

RUMENO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju imajo osnovno biološko znanje in so ga sposobni tudi uporabiti v nekaterih danih situacijah.

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo med polovicama dosežkov:

- poznajo vlogo kože (**10**);
- poznajo pomen hrane za rast in razvoj (**13. c**);
- razumejo grafično predstavljene podatke (**17. a**);
- razumejo dejavnike, ki ogrožajo biotsko raznovrstnost (**19. a**).

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. kognitivne stopnje (znanje in poznavanje: **10**), naloge II. kognitivne stopnje (razumevanje in uporaba: **19. a**) in celo naloge III. kognitivne stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza: **13. c**, **17. a**), pri katerih je treba logično povezati razumevanje podatkov v tabeli oziroma grafu s teoretičnim znanjem.

Zgled 1:

13. c naloga

Ogrodje skupaj z mišicami omogoča, da se telo giblje.

c) V preglednici so predstavljene dnevne potrebe organizma po kalciju v različnih starostnih obdobjih.

Preglednica: Dnevne potrebe po kalciju v različnih starostnih obdobjih

Starostno obdobje	Dnevne potrebe po kalciju (mg na dan)
1–10 let	800–1200
11–24 let	1200–1500
25–50 let	1000
> 51 (ženske)	1500
51–64 let (moški)	1000
> 65 let (moški)	1500

Zakaj ima petnajstletnikovo telo drugačne potrebe po kalciju kakor štiridesetletnikovo telo?

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)

Kognitivna stopnja: samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje pomena hrane za rast in razvoj.

Zgled 2:

19. a naloga

Pri mednarodnem združenju za ohranitev narave (IUCN) so povedali, da je že 22 500 znanih živalskih in rastlinskih vrst na robu izumrtja, nekatere pa bodo izumrle, še preden jih bomo odkrili. Izginjanje vrst zmanjšuje raznovrstnost ekosistemov.

- a) Navedi tri dejavnosti človeka, ki povzročajo izumiranje vrst in zmanjšanje raznovrstnosti ekosistemov.

Področje: ekologija – ekosistemi

Kognitivna stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje dejavnikov, ki ogrožajo biotsko raznovrstnost.

RDEČE OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju so sposobni biološko znanje uporabiti za razlago nekaterih konkretnih pojavov in situacij.

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji določajo mejo zgornje četrtine dosežkov:

- poznajo skupne značilnosti mnogočlenarjev (**3**);
- razumejo grafično prikazane podatke (**4**);
- poznajo vlogo posameznih delov organa za vid (**15. a**);
- razumejo posledice človekovih posegov v okolje (**18. a, 18. b**);
- razumejo povezanost živih bitij v prehranjevalne verige (**19. b**);
- razumejo pomen razvrščanja organizmov v sistematske kategorije (**21. a**).

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo naloge II. kognitivne stopnje (razumevanje in uporaba: **3, 4, 15. a, 18. a, 21. a**) in naloge III. kognitivne stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza: **18. b, 19. b**).

Zgled 1:

3. naloga

Medicinska pijavka in potočni rak sodita v isto skupino živali. Na podlagi katere skupne značilnosti ju uvrščamo v isto skupino?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A   Dihata s škrgami.
- B   Imata priseske.
- C   Telo je členjeno.
- D   Telo pokriva hitinjača.

Področje: sistematika

Kognitivna stopnja: razumevanje in uporaba

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje skupnih značilnosti mnogočlenarjev.

Zgled 2:

19. b naloga

Pri mednarodnem združenju za ohranitev narave (IUCN) so povedali, da je že 22 500 znanih živalskih in rastlinskih vrst na robu izumrtja, nekatere pa bodo izumrle, še preden jih bomo odkrili. Izginjanje vrst zmanjšuje raznovrstnost ekosistemov.

- b) Na ravnoesje v ekosistemu lahko močno vplivajo živali, ki so na vrhu prehranjevalne verige.

Slika: Orka

(Vir: <http://www.galerija.najportal.com/>.)

Kakšne bi bile za morski ekosistem dolgoročne posledice izginjanja ork? Navedi posledico in jo utemelji.

Področje: ekologija – ekosistemi

Kognitivna stopnja: samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje povezanosti živih bitij v prehranjevalne verige.

MODRO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, sposobni so to znanje uporabiti za razlago in reševanje večine konkretnih pojavov in situacij.

Učenci, katerih skupni dosežki pri biologiji so v zgornji desetini dosežkov:

- poznajo prilagoditve rastlin na kopno (**2**);
- razumejo vlogo ledvic (**14. b**);
- razumejo odnose med organizmi (**16. a**);
- razumejo vplive človekovih posegov v ekosistem (**16. b**);
- razumejo dejavnike okolja, ki pogojujejo pestrost živalskih vrst (**20. b**);
- poznajo osnovne značilnosti členonožcev in pajkovcev (**21. b**).

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo zahtevnejše naloge I. kognitivne stopnje (znanje in poznavanje: **2**), zahtevnejše naloge II. kognitivne stopnje (razumevanje in uporaba: **14. b, 16. a, 20. a**) in naloge III. kognitivne stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza: **16. b, 21. b**).

Zgled 1:

2. naloga

Semenke so rastline, ki so v primerjavi s praprotnicami bolj prilagojene življenju na kopnem. Po katerih rastlinskih organih se semenke bistveno razlikujejo od praprotnic?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Seme in korenina.
- B Cvet in seme.
- C List in cvet.
- D Korenina in list.

Področje: sistematika

Kognitivna stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje prilagoditev rastlin na kopno.

Zgled 2:

16. a naloga in 16. b naloga

Količina pridelka v sadovnjaku se iz leta v leto spreminja.

a) Če čas cvetenja sadnega drevja in deževje sovpadata, bo manj plodov. Pojasni, zakaj.

---

b) Zakaj je ogrožen pridelek jabolk v sadovnjaku, ki so ga ob cvetenju škropili z insekticidom?

Področje: ekologija – ekosistemi

Kognitivna stopnja: razumevanje in uporaba (**16. a**), samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza (**16. b**)

Cilj: Naloga je preverjala razumevanje odnosov med organizmi (**16. a**) in razumevanje vpliva človekovih posegov v ekosistem (**16. b**).

NALOGE NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi učenci z najvišjimi dosežki (modro območje) reševali z manj kakor 65 % uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za vso populacijo.

Učenci:

- ne vedo, da lahko rastline v zaprti posodi dobro uspevajo 14 dni, ker proizvedejo dovolj kisika in ogljikovega dioksida (**8**);
- ne znajo navesti, katere dolge kosti so udeležene pri premikanju roke (**13. a**);
- ne znajo pojasniti, zakaj lahko obolijo za rahitisom otroci, ki so premalo izpostavljeni soncu (**13. b**);
- ne poznajo najpogostejše napake, bolezni in poškodbe oči (**15. b**);
- ne znajo pojasniti, zakaj je odnos med sinico in visokostebelno jablano sožitje (**20. a**);
- ne znajo izdelati preprostega ključa za določanje živali (**21. c**).

Zgled 1:

8. naloga

V prozorno stekleno posodo smo do ene tretjine nasuli rodovitno prst, vanjo posadili nekaj nizkih zelenih rastlin in jih dobro zalili. Posodo smo nepredušno zaprli s steklenim pokrovom in jo postavili v svetel prostor s povprečno temperaturo 20 °C. Rastline v posodi smo ponovno pogledali po štirinajstih dneh.

Katera trditev najboljše opisuje stanje rastlin v posodi po štirinajstih dneh?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Rastline so propadle, ker jim je primanjkovalo kisika in ogljikovega dioksida.
- B Rastline so propadle, ker jim je primanjkovalo kisika.
- C Rastline so propadle, ker jim je primanjkovalo ogljikovega dioksida.
- D Rastline so v dobrem stanju, ker imajo vse pogoje za uspevanje.

Področje: ekologija – ekosistemi

Kognitivna stopnja: znanje in poznavanje

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje življenjskih potreb rastlin.

Zgled 2:

13. a naloga in 13. b naloga

Ogrodje skupaj z mišicami omogoča, da se telo giblje.

a) Katere dolge kosti so udeležene pri premikanju rok?

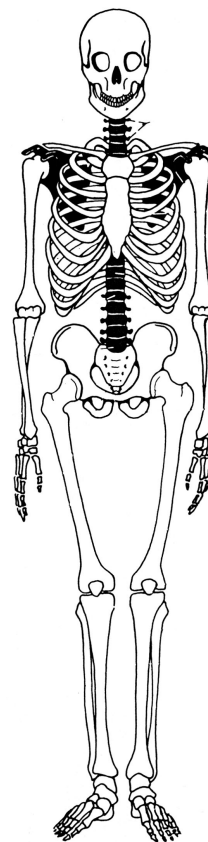
b) Kalcij je najpomembnejša rudninska snov, ki se vgrajuje v kosti in jim daje trdnost. Bolezen otroške dobe, pri kateri hrustanec in kosti ne dobijo zadosti kalcija, je rahitis.

Pojasni, zakaj lahko obolijo za rahitisom otroci, ki so premalo izpostavljeni soncu.

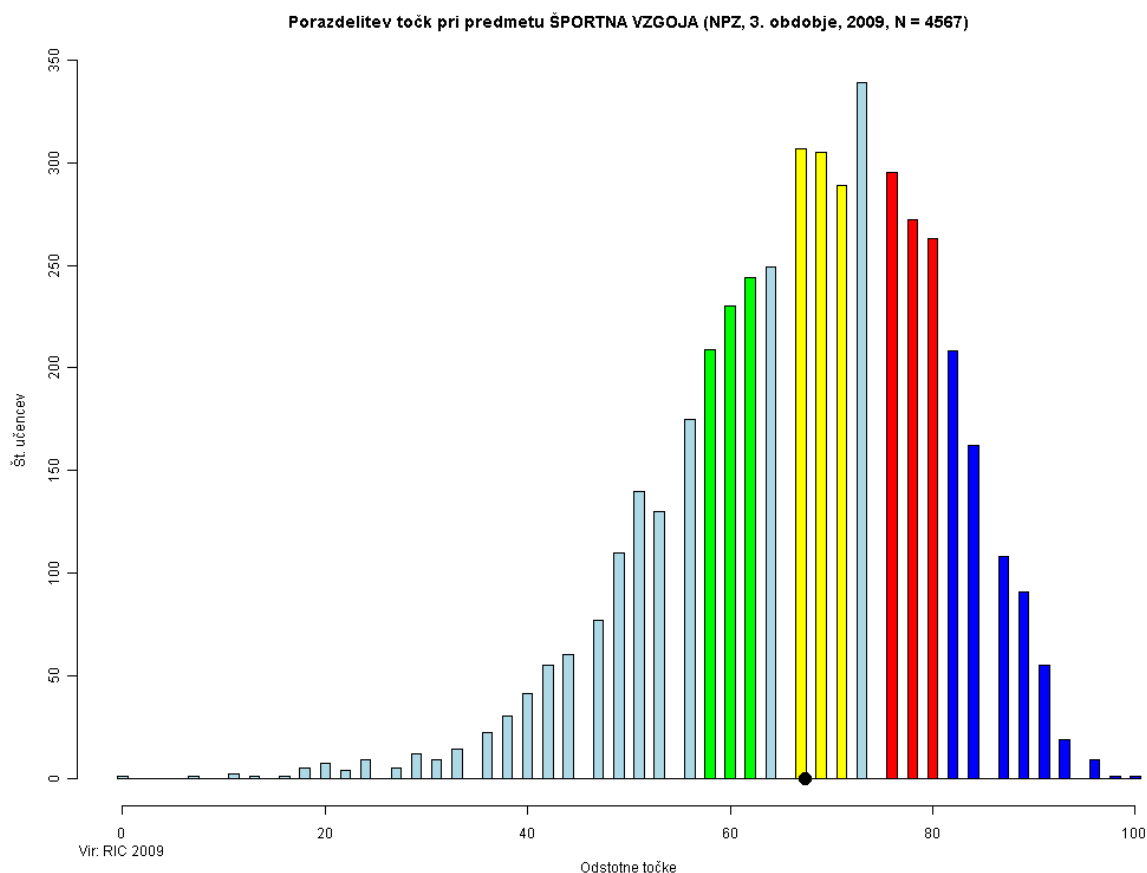
(Vir: Ric.)

Področje: celice, tkiva, organi, organski sistemi – njihove funkcije in delovanje (s poudarkom na človeku)

Kognitivna stopnja: razumevanja in uporaba (**13. a**, **13. b**)

Cilj: Naloga je preverjala poznavanje zgradbe in delovanja gibal (**13. a**) in razumevanje motenj v rasti kosti (**13. b**).

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI ŠPORTNI VZGOJI

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo spodnjo mejo četrtnine dosežkov, so rešili:

Naloge:

1, 2. a, 3. a, 3. b, 3. c, 4. a, 4. b, 5. a, 5. b, 9. a, 10. a, 10. b, 11. a, 14. a, 14. b, 15. a, 15. b, 16, 17, 18. a, 18. b, 22. a, 24. a

Vsebine:

Splošni športni izrazi

Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti

Šport in varnost

Športno obnašanje

Šport, zdravje in prosti čas

Atletika

Ples

Plavanje

Smučanje

Pohodništvo

Košarka

Rokomet

Nogomet

Kognitivne stopnje:

Pri petnajstih nalogah (**1, 2. a, 3. a, 5. a, 10. a, 10. b, 11. a, 14. a, 15. a, 15. b, 16, 17, 18. a, 22. a, 24. a**) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. kognitivni ravni (znanje), pri šestih nalogah (**3. c, 4. a, 5. b, 9. a, 14. b, 15. b, 18. b**) na II. kognitivni ravni (uporaba znanja, razumevanje), pri preostalih dveh nalogah (**3. b, 4. b**) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. kognitivni ravni (povezovanje, analiza, utemeljevanje ...).

Učenci znajo:

- strokovno poimenovati pomožno orodje za telesno vadbo (letvenik) (**naloga 1**);
- izbrati ustrezne telesne značilnosti za izračun podatka o prekomernosti telesne mase (**naloga 2. a**);
- izbrati in utemeljiti ključne ukrepe za varnost pri gibalnih aktivnostih v naravi, kakor sta: kolesarjenje (uporaba čelade, pitje tekočine, utrujenost) in hoja v gore (nepoškodovanost in ukrepi ob nastopu bolečine) (**naloga 3. a, 3. b, 3. c, 4. a, 4. b**);
- ločevati športno od nešportnega obnašanja (**naloga 5. a, 5. b**);
- povezati zdrav življenjski slog in gibalne dejavnosti in prepoznati pozitiven vpliv gibanja na dobro počutje (**naloga 9. a, 10. a, 10. b**);
- razločevati povelja nizkega štarta (**naloga 11. a**);
- uvrstiti predlagani ples (čakača) v ustrezno skupino plesov in določiti njegovo osnovno plesno sliko (**naloga 14. a, 14. b**);
- poimenovati na sliki prikazano plavalno tehniko in poiskati razlike med različnimi tehnikami plavanja (**naloga 15. a, 15. b**);
- določiti uporabo smučarskih palic pri različnih smučarskih disciplinah (**naloga 16**);
- povezati stopnjo zahtevnosti planinske poti in telesne pripravljenosti (**naloga 17**);
- na sliki prepoznati in v igralni situaciji uporabiti tehnične elemente pri košarki, rokometu in nogometu (**naloga 18. a, 18. b, 22. a, 24. a**).

Pri nalogah zelenega območja so učenci večino odgovorov (pojme, tehnične elemente, vrste tehnik ...) prepoznavali ob slikah ali pa med več danimi možnimi odgovori oziroma so jih izbirali med ključnimi besedami. Učenci so znanje izkazovali tudi ob konkretnih situacijah, opisanih v besedilih.

Zgled:

4. naloga

Preberi besedilo in reši nalogo.

Učiteljica je pripravila planinski športni dan v visokogorje. Učenkam je povedala pravila o varnem obnašanju v gorah. Helena si je prejšnji dan na treningu nekoliko poškodovala nogo, vendar učiteljici poškodbe ni omenila. Kljub temu je odšla na športni dan, ker uživa v hoji v gore. Med potjo jo je začela boleti poškodovana noga, vendar je še zmogla hoditi.

(Vir: Predmetna komisija za športno vzgojo.)

- a) Katerega navodila za varno pot v gore Helena ni upoštevala pri načrtovanju odhoda na športni dan?

Odgovor napiši na črto.

- b) Katera bi bila za Heleno **najbolj varna** rešitev ob pojavu bolečine v nogi?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Helena naj malo potrpi in nadaljuje hojo v počasnejšem tempu.
- B Heleni nudimo prvo pomoč in poskrbimo za varen sestop s spremstvom.
- C Helena naj sama počaka, saj se bo skupina po isti poti vrnila v dolino.
- D Helena naj se takoj vrne na izhodišče visokogorske poti.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo mejo med polovicama dosežkov, so rešili:

Naloge:

6, 7. c, 8. a, 8. b, 12, 19. c, 20. a, 21. a, 25. a, 25. b

Vsebine:

Športno obnašanje

Zakovitosti športne vadbe in vpliv na človeka

Atletika

Košarka

Odbojka

Nogomet

Kognitivne stopnje:

Pri eni od nalog (**20. a**) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. kognitivni ravni (znanje), pri štirih nalogah (**6, 8. a, 21. a, 25. b**) na II. kognitivni ravni (uporaba znanja, razumevanje), pri preostalih petih nalogah (**7. c, 8. b, 12, 19. c, 25. a**) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. kognitivni ravni (povezovanje, analiza, načrtovanje ...).

Učenci znajo:

- razložiti primer nešportnega obnašanja (**naloga 6**);
- razložiti razloge za neuspešen nastop na krosu, če so dani podatki o tem, kako je učenec treniral (**naloga 7. c**);
- predlagati nadomestne in otežene naloge za izboljšanje nekaterih motoričnih sposobnosti (ravnotežje) (**naloga 8. a, 8. b**);
- analizirati vse faze štafetnega teka in poiskati razloge za neuspeh (**naloga 12**);
- najti taktično rešitev v protinapadu 2 : 1 v igri košarke (**naloga 19. c**);
- določiti, s katerim delom roke odbojkarji odbijajo žogo pri zgornjem odboju (**naloga 20. a**);
- izbrati način prevzemanja odgovornosti za odboj žoge, kadar ta pada med dva ali več igralcev (**naloga 21. a**);
- analizirati nogometno igro v napadu in poiskati primerno taktično rešitev za konec napada ter izbrati pravilen tehnični element v nogometni igri v specifični situaciji (**naloga 25. a, 25. b**).

Večina nalog rumenega območja je od učencev zahtevala tvorjenje samostojnega odgovora, s katerim so izkazali razumevanje ali pa analizo konkretne situacije, opisane v besedilu.

Zgled:

6. naloga

Razloži, zakaj pomeni **zmerjanje igralcev nasprotne ekipe** obliko nešportnega obnašanja.

Odgovor napiši na črti.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so rešili:

Naloge:

2. c, 5. c, 7. a, 11. c, 19. a, 21. b, 23. a, 24. b, 24. c

Vsebine:

Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti

Športno obnašanje

Zakovitosti športne vadbe in vpliv na človeka

Atletika

Košarka

Odbojka

Rokomet

Nogomet

Kognitivne stopnje:

Pri eni nalogi (**7. a**) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. kognitivni ravni (znanje), pri treh nalogah (**19. a, 23. a, 24. b**) na II. kognitivni ravni (uporaba znanja, razumevanje), pri petih nalogah (**2. c, 5. c, 11. c, 21. b, 24. c**) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. kognitivni ravni (povezovanje, analiza ...).

Učenci znajo:

- prepoznati dominantno gibalno sposobnost za uspešnost vratarjev, na primer pri rokometu, hokeju ali vaterpolu (**naloga 2. c**);
- navesti primer športnega ravnanja na področju zunaj športa (v cestnem prometu) (**naloga 5. c**);
- razločevati med aerobno in anaerobno aktivnostjo na podlagi danega primera (**naloga 7. a**);
- analizirati nastalo situacijo v atletiki (poškodba tekača) in utemeljiti predlagano taktično rešitev (menjava tekača s skakalcem v daljino) (**naloga 11. c**);
- razložiti uporabo tehničnega elementa pri košarki (**naloga 19. a**);
- analizirati nastalo igralno situacijo v športnih igrah (odbojka in nogomet) in predvideti najustreznejšo taktično rešitev v nadaljevanju oziroma sklepu akcije (**naloga 21. b, 24. c**).

Odgovori učencev pri nalogah rdečega območja zahtevajo že višje miselne procese, kakor so uporaba, analiza in načrtovanje.

Zgled:

24. naloga

- c) Med igro malega nogometa so igralci spremenili taktično postavitev, tako da so igrali trije v napadu in dva v obrambi. V katerem rezultatskem primeru je bila taktična zamenjava smiselna?

Odgovor napiši na črto.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo mejo zgornje desetine dosežkov, so rešili:

Naloge:

11. b, 13. c, 19. b, 22. b, 23. b

Vsebine:

Atletika

Gimnastika z ritmično izraznostjo

Košarka

Rokomet

Kognitivne stopnje:

Nobena naloga ni preverjala uporabe miselnih procesov na I. kognitivni ravni (znanje), pri dveh nalogah (**11. b, 22. b**) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. kognitivni ravni (uporaba znanja, razumevanje), pri treh nalogah (**13. c, 19. b, 23. b**) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. kognitivni ravni (povezovanje, analiza ...).

Učenci znajo:

- analizirati besedilo o konkretnem gibalnem problemu (padec pri nizkem štartu, spregledana blokada pri košarki) in odkriti vzrok (napako) za neuspešno izvedbo gibanja (**naloga 11. b, 19. b**);
- utemeljiti ustreznost varovanja na določenem mestu pri skrčki čez skrinjo (**naloga 13. c**);
- izraziti lastno taktično rešitev v konkretni igralni situaciji (individualna obramba v rokometu) (**naloga 22. b**);
- analizirati nastalo igralno situacijo v rokometu in predvideti najustreznejšo taktično rešitev v sklepu napada (**naloga 23. b**).

Učenci odgovore nalog modrega območja zapišejo ob analizi in načrtovanju konkretnih situacij, povezanih z individualnimi in s skupinskimi športi.

Zgled:

11. naloga

Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

- b) Dan pred tekmovanjem je Jernej treniral štart teka na 60 metrov. Zavzel je ustrezni položaj v štartnem bloku. Na učiteljev znak s pištolo je hitro štartal. Pri tem ga je močno »odneslo na nos«, zato je padel in se poškodoval. Učitelj je imel za tekmovanje dva učenca kot možni menjavi zanj. Poškodovanega Jerneja je zamenjal s skakalcem v daljino in ne s tekačem na 1000 metrov.

(Vir: Predmetna komisija za športno vzgojo.)

Kaj je tekač Jernej naredil narobe pri treningu štarta teka na 60 metrov?

Odgovor napiši na črto.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65 % uspešnostjo.

Naloge:

2. b, 7. b, 9. b, 13. a, 13. b, 20. b, 20. c, 22. c

Vsebine:

Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti

Zakovitosti športne vadbe in vpliv na človeka

Gimnastika z ritmično izraznostjo

Odbojka

Rokomet

Kognitivne stopnje:

Pri eni nalogi (**13. a**) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. kognitivni ravni (znanje), pri štirih nalogah (**2. b, 7. b, 13. b, 20. b**) na II. kognitivni ravni (uporaba znanja, razumevanje), pri treh nalogah (**9. b, 20. c, 22. c**) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na III. kognitivni ravni (povezovanje, analiza ...).

Učenci ne znajo:

- predlagati konkretnega primera gibalne naloge za izboljšanje gibalne sposobnosti (koordinacija telesa v prostoru) (**naloga 2. b**);
- predlagati konkretnega primera anaerobne športne aktivnosti in njene ustrezne intenzivnosti v % od maksimalnega srčnega utripa (**naloga 7. b**);
- načrtovati vnosa tekočine pred dolgotrajno športno gibalno aktivnostjo in po njej (**naloga 9. b**);
- ustrezno poimenovati gimnastične prvine na sliki (skrčka) (**naloga 13. a**);
- analizirati tehnično pravilne izvedbe skrčke in ustrezno dopolniti manjkajoče faze te gimnastične prvine (**naloga 13. b**);
- analizirati nastale igralne situacije v odbojki in predvideti najustreznejše taktične rešitve v nadaljevanju akcije (**naloga 20. b**);
- analizirati igralne situacije v odbojki in ugotoviti, katero taktično napako so storili obrambni igralci (**naloga 20. c**);
- analizirati nastale igralne situacije v rokometu in ugotoviti, kdaj med igro je individualna obramba še posebno učinkovita (**naloga 22. c**).

Med slabše rešenimi nalogami so naloge, pri katerih so učenci morali zapisati odgovora v paru, torej dva odgovora za točko. Slabše dosežke pri 13. nalogi, ki preverja znanje iz gimnastike z ritmično izraznostjo, lahko pripišemo slabo izbranemu slikovnemu gradivu. Na sliki je prikazana idealna izvedba gimnastične prvine, ki je učenci v osnovni šoli praviloma ne izvajajo na način, predstavljen na sliki. Pričakovano slabši dosežki pa so tudi pri nalogah, kjer so morali učenci analizirati konkretno situacijo na skici ali pa celo rešitev vrisati v skico.

Zgled:

20. naloga

b) Oglej si skico 2 in odgovori na vprašanje.

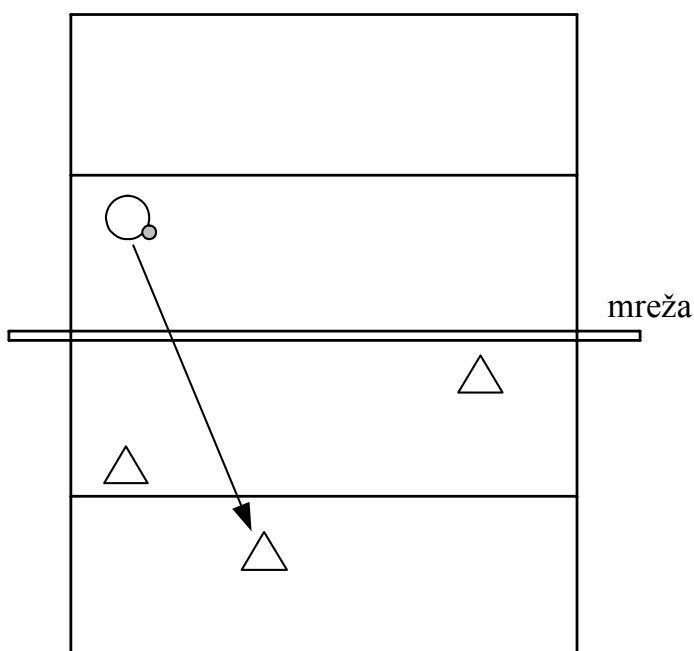
Na skici 2 je nasprotnik žogo podal prek mreže.

V znake za obrambne igralce na skici 2 vpiši številko tistega tehničnega elementa, ki ga bo izbrani igralec izvedel tako, da si bodo elementi sledili v zapisanem zaporedju.

TEHNIČNI ELEMENTI:

- 1 Sprejemanje udarca s spodnjim odbojem.
- 2 Podaja z zgornjim odbojem.
- 3 Napadalni udarec.

Skica 2

Legenda:

- nasprotnik z žogo
- obramba
- smer podaje

(Vir: Ric.)

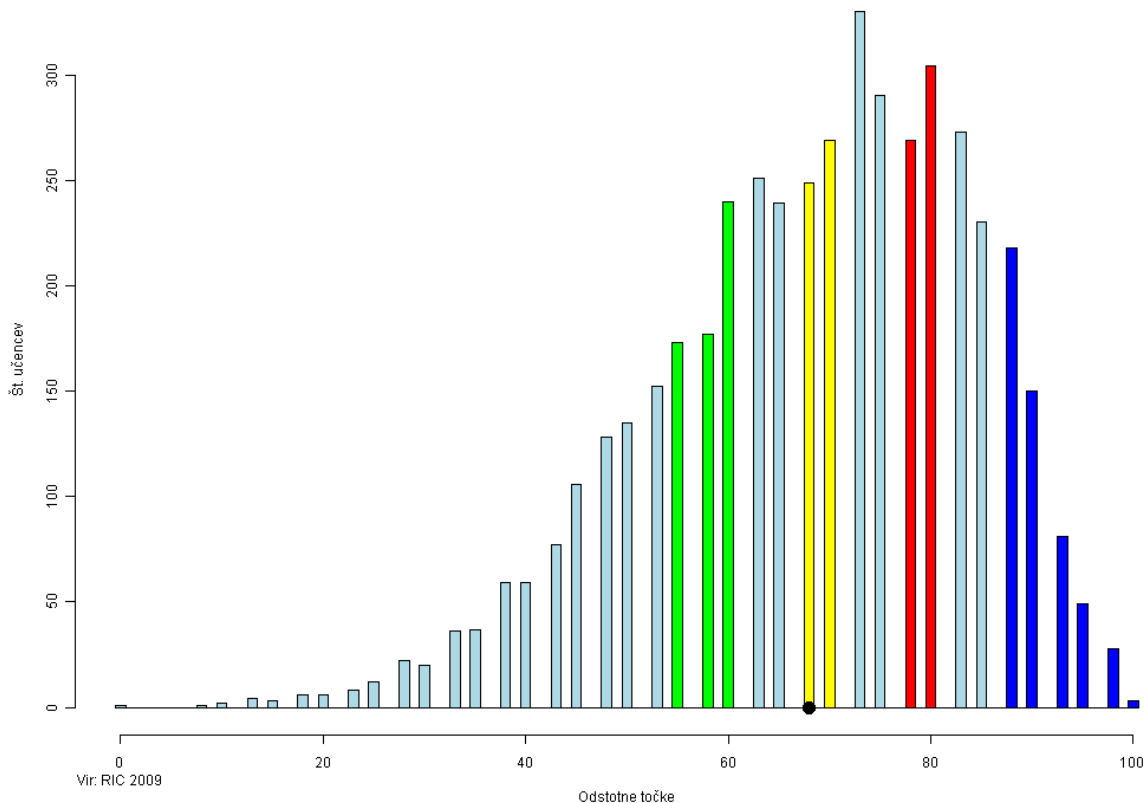
c) Napadalni igralec nasprotnega moštva je izigral oba blokerja tako, da je žogo z rahlim udarcem poslal tik za njun hrbet in tako dosegel točko. Katero taktično napako so storili obrambni igralci, da je žoga kljub pravilnemu bloku padla v njihovo polje?

Odgovor napiši na črto.

OPISI DOSEŽKOV NPZ PRI DRŽAVLJANSKI IN DOMOVINSKI VZGOJI TER ETIKI

Porazdelitev točk pri predmetu DRŽAVLJANSKA IN DOMOVINSKA VZGOJA TER ETIKA (NPZ, 3. obdobje, 2009, N = 4697)

ZELENO OBMOČJE

Naloge:

1. a, 1. b, 3, 4, 5. b, 6. a, 6. b, 7. a, 8. a, 8. b, 10. a, 11, 12. a, 13, 16. a, 19. a, 19. b, 21. a, 21. b, 24. a, 24. b

Vsebine:

Življenje v skupnosti: narod, država

Družina

Vzorniki in avtoritete

Sporazumevanje in odločanje v skupnosti

Mediji in informacije

Generacije in kulture – medsebojno razumevanje

Urejanje skupnih zadev in vprašanja demokracije

Verstva in verovanja, krščanstvo

Poklici in delo

Družba prihodnosti

Učenci:

- prepoznajo interesno združenje, tiskani medij iz naslova člankov, verski objekt na sliki in pojma, povezana z zaposlovanjem (delodajalci, delojemalci) (**naloga 1. b, 11, 19. b, 21. a, 21. b**);
- znajo predlagati konkretno obliko pomoči starejšim (**naloga 13**);
- iz konkretnih situacij razumejo odnose in potrebe ter vrsto nasilja v družini (**naloga 3, 4, 6. a**);
- razumejo cilje interesnih združenj, vpliv vzornikov na vedenje posameznika in skupno značilnost svetovnih verstev (**naloga 1. a, 7. a, 19. a**);
- med danimi pojmi znajo poiskati tistega, ki zadeva obliko nasprotovanja uradni avtoriteti na konkretnem primeru (protestna akcija) (**naloga 8. a**);
- ob branju konkretnega primera izkažejo razumevanje pravil v komunikaciji in vloge medijev (**naloga 10. a, 12. a**);
- z izborom razlage izkažejo razumevanje značilnosti političnega sistema demokracije (**naloga 16. a**);
- načrtujejo ureditev odnosov v družini (**naloga 5. b, 6. b**);
- ocenijo upravičenost reakcije v danem primeru (**naloga 8. b**);
- na podlagi slikovnega vira analizirajo razloge za varovanje okolja in ekološke posledice gradenj industrijskih objektov (**naloga 24. a, 24. b**).

Odgovore na naloge zelenega območja so učenci iskali v besedilih in v slikovnem viru, iz življenjske bližine in v povezavi z znanjem iz drugih predmetov.

Prevladovali so odgovori v obliki besed ali besednih zvez ali pa so jih učenci izbrali med več danimi možnostmi.

Zgled:

8. naloga

Preberi besedilo in reši nalogo.

Ob gradnji avtoceste so odgovorni glavno cesto s tovornjaki in gradbenimi stroji speljali skozi naselje po ozki makadamski cesti brez pločnika. Ta cesta je tudi edina šolska pot za otroke tega naselja. Starši so na nastalo situacijo opozorili vse pristojne ustanove, a se stvari niso uredile. Zato so se stanovalci odločili za enodnevno zaporo ceste do gradbišča.

(Vir: Ana Hrovat.)

a) Kako imenujemo obliko nasprotovanja, za katero so se odločili stanovalci?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Javno zborovanje.
- B Pasivni odpor.
- C Protestna akcija.

b) Zakaj je bilo nasprotovanje stanovalcev upravičeno?

Odgovor napiši na črto.

RUMENO OBMOČJE

Naloge:

5. a, 10. b, 12. b, 14. a, 14. b, 16. b, 19. c

Vsebine:

Družina

Sporazumevanje in odločanje v skupnosti

Mediji in informacije

Generacije in kulture – medsebojno razumevanje

Urejanje skupnih zadev in vprašanja demokracije

Verstva in verovanja, krščanstvo

Učenci:

- med danimi pojmi znajo poiskati tistega, ki zadeva zlorabo v sporazumevanju (ultimat) (**naloga 10. b**);
- poznajo statistični delež pripadnikov danih veroizpovedi (katoliške, islamske, judovske) v Sloveniji (**naloga 19. c**);
- poznajo glavne obrede prehoda med življenjskimi obdobji (maturu), njihovo sporočilo in pomen (**naloga 14. a, 14. b**);
- razumejo vzroke za konflikt v konkretni situaciji (**naloga 5. a**);
- z izborom razlage izkažejo razumevanje značilnosti političnega sistema totalitarizma (**naloga 16. b**);
- pomensko razlikujejo pojma komentar in informacija (**naloga 12. b**).

Razen pri 5. a nalogi so učenci tvorili odgovore samostojno, brez virov pomoči (brez besedil, slik, grafov ...).

Zgled:

14. naloga

Ljudje prehajamo iz enega življenjskega obdobja v drugo. Te prehode obeležujemo z različnimi obredi.

a) Kateri življenjski prehod obeležuje matura?

Odgovor napiši na črto.

---

b) Zakaj ljudje prehode med različnimi življenjskimi obdobji praznujemo?

Odgovor napiši na črto.

RDEČE OBMOČJE

Naloge:

2, 9, 15. a, 15. b, 17, 22. b

Vsebine:

Življenje v skupnosti: narod, država

Sporazumevanje in odločanje v skupnosti

Urejanje skupnih zadev in vprašanja demokracije

Poklici in delo

Učenci:

- znajo navesti značilnosti političnega sistema demokracije (**naloga 15. a, 15. b**);
- razumejo pozitivno vlogo konfliktov v družbi (**naloga 9**);
- utemeljijo razloge za pripadnost primarni družbeni skupini (**naloga 2**);
- pojasnijo razliko med varuhom človekovih pravic in sodiščem ter med notranjim in javnim razpisom delovnega mesta (**naloga 17, 22. b**).

Reševanje nalog rdečega območja zahteva od učencev uporabo miselnih procesov višjih taksonomskih ravni, razen pri 15. nalogi, ki zahteva navedbo značilnosti pojma.

Zgled:

9. naloga

Sestavni del življenja v družbi so konflikti med ljudmi. Pojasni, v katerih primerih so konflikti v družbi koristni.

Odgovor napiši na črto.

MODRO OBMOČJE

Naloge:

7. b, 18, 20, 23. a

Vsebine:

Vzorniki in avtoritete

Urejanje skupnih zadev in vprašanja demokracije

Verstva in verovanja, krščanstvo

Družba prihodnosti

Učenci:

- poznajo službe za zaščito potrošnikov (**naloga 23. a**);
- razumejo vlogo uradne avtoritete (**naloga 7. b**);
- navedejo primer iz vsakdanjega življenja, v katerem izkažejo, da gre po ustavi za institucionalno prepoved diskriminacije na podlagi vere (**naloga 20**);
- analizirajo vlogo parlamenta v Sloveniji (**naloga 18**).

Naloge v modrem območju preverjajo zahtevnejše znanje o delovanju organov/služb in o vlogi ustave v pravni državi.

Odgovore učenci tvorijo brez virov pomoči.

Naloge zahtevajo zapis daljšega odgovora, ki vključuje navedbo konkretnega primera ali sintezo znanja.

Zgled:

20. naloga

Ustava Republike Slovenije prepoveduje diskriminacijo na podlagi vere. Napiši primer iz vsakdanjega življenja, ki upošteva to ustavno prepoved.

Odgovor napiši na črto.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge:

22. a, 23. b

Vsebine:

Poklici in delo

Družba prihodnosti

23. naloga je zahtevala navedbo dveh služb ali ustanov za zaščito potrošnikov. Večina učencev teh služb ne pozna, to pa verjetno lahko pripišemo dejstvu, da so takšne službe oziroma ustanove dokaj nove v naši družbi, pa tudi temu, da je cilj, ki ga naloga preverja, obravnavan ob koncu šolskega leta.

Prav tako je pojem »trg delovne sile«, katerega razlago zahteva 22. a naloga, v našem prostoru nov in ga učenci še niso izkušenjsko spoznali.

Zgled:

22. naloga

a) Pojasni pojem »trg delovne sile«.

Odgovor napiši na črto.
